

Research article

ร่องรอยของรูปแบบและการจำแนกประเภทในบริบทสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ เลอ กอร์บวซีเย Traces of Type and Typology in the Context of Modern Architecture: Le Corbusier

กนกวรรณ พิภักดีสมุทร^{1*} อติสร ศรีเสาวนันท²

Kanokwan Pipaksamut^{1*} Adisorn Srisaowanunt²

Received: 27 May 2025 | Revised: 01 July 2025 | Accepted: 01 July 2025

<https://doi.org/10.55003/acaad.2025.279292>

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิวัฒนาการและการประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่อง “รูปแบบ” (Type) และ “การจำแนกประเภท” (Typology) ในงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ของ เลอ กอร์บวซีเย โดยวางอยู่บนกรอบแนวคิดทางทฤษฎีที่ได้รับอิทธิพลจากนักคิดสามท่านในประวัติศาสตร์ ได้แก่ ค็ตรแมร์ เดอ ควินซี (Quatremère de Quincy),ฌอง-นิโกลาส-หลุยส์ ดูรองด์ (Jean-Nicolas-Louis Durand) และ ก็อดต์ฟรีด เซมเปอร์ (Gottfried Semper) งานศึกษานี้มุ่งชี้ให้เห็นว่าหลักการสมัยใหม่ของเลอ กอร์บวซีเย โดยเฉพาะ “หลักการห้าประการ” (Five Points of Architecture) นั้นไม่ได้เป็นการปฏิเสธทฤษฎีดั้งเดิม แต่เป็นการตีความใหม่ที่กลั่นกรองจากรากฐานของแนวคิดประเภททางสถาปัตยกรรม โดยเน้นการวิเคราะห์กรณีศึกษา 3 แห่ง ได้แก่ วิลล่า ซาวอย (Villa Savoye), ยูนิเต้ ดาปีตาซียง (Unité d'Habitation) และ โบสถ์นอเทรอดาม ดู โอต์ (Chapelle Notre-Dame du Haut, Ronchamp)

วิธีวิจัยที่ใช้ในบทความนี้เป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยอาศัยกรอบการวิเคราะห์จากทฤษฎีสามชุด คือ 1) แนวคิด “รูปแบบเป็นหลักการนามธรรม” ของค็ตรแมร์ ที่เน้นความหมายและรากฐานทางวัฒนธรรมของแบบสถาปัตยกรรม 2) แนวคิด “การจัดองค์ประกอบอย่างมีเหตุผล” ของดูรองด์ ซึ่งมุ่งสู่การสร้างระบบและโมดูลาร์ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้บริบทต่าง ๆ และ 3) ทฤษฎี “องค์ประกอบสี่ประการ” ของเซมเปอร์ ที่เชื่อมโยงรูปแบบสถาปัตยกรรมเข้ากับวัฒนธรรม วัสดุ และความหมายเชิงสัญลักษณ์ การศึกษานี้จึงมิได้มุ่งเพียงการสำรวจรูปแบบทางกายภาพ แต่เน้นการอ่านเชิงแนวคิดและการตีความที่สอดคล้องกับบริบทของยุคสมัยใหม่

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า กรณีศึกษาแต่ละแห่งเป็นตัวแทนของการแปรความแนวคิดประเภทในลักษณะที่แตกต่างกัน โดยวิลล่า ซาวอย เป็นการใชหลักการห้าประการในลักษณะอุดมคติ ซึ่งสะท้อนอิทธิพลจากแนวคิดนามธรรมของค็ตรแมร์ และระบบองค์ประกอบของดูรองด์ ยูนิเต้ ดาปีตาซียง แสดงการประยุกต์รูปแบบไปสู่ระบบการอยู่อาศัยแบบกลุ่มในระดับเมือง ผ่านการใช้ระบบโมดูลาร์ที่พัฒนาโดยดูรองด์ ผสานกับเทคโนโลยีการก่อสร้างสมัยใหม่ ส่วนโบสถ์นอเทรอดาม ดู

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

¹ Doctor of Philosophy Architecture Degree Student, Faculty of Architecture, Silpakorn University

² ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² Department of Architecture, Faculty of Architecture, Silpakorn University

*ผู้พิมพ์ประสานงาน อีเมล: kpjanemonkey9@gmail.com

โอด์ แสดงให้เห็นการกลับคืนสู่แก่นของหมายในงานสถาปัตยกรรม โดยใช้ภาษารูปทรงและแสงที่สะท้อนรากฐานทางวัฒนธรรม ตามแนวคิดของเซมเปอร์

บทความนี้เสนอว่า “หลักการห้าประการ” ของเลอ กอร์บุซีเย อาทิ เสาลอย ผังอิสระ หน้าต่างแนวนอน ผังอิสระ และสวนดาดฟ้า มิได้เป็นเพียงการแสดงออกในเชิงกายภาพ แต่เป็นการ “ตีความหลักการดั้งเดิม” ในกรอบของสังคมอุตสาหกรรม การแปลงแนวคิดเรื่องฐานราก (ฐาน/เสา) การปิดล้อม (ผนัง/หน้าต่าง) หรือแม้แต่การรวมศูนย์ (เตาไฟ) ถูกแปรความในฐานะการสร้างภาษาสถาปัตยกรรมใหม่ที่ยังคงเชื่อมโยงกับรากวัฒนธรรมอย่างแนบแน่น การศึกษานี้จึงชี้ให้เห็นว่าแนวคิดเรื่องประเภท (Typology) ยังคงมีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจการออกแบบร่วมสมัย โดยเฉพาะในแง่ของการสังเคราะห์ระหว่างอดีต ปัจจุบัน และเทคโนโลยีการผลิตที่เปลี่ยนไป

โดยสรุป บทความนี้เสนอกรอบการวิเคราะห์เชิงแนวคิดที่อ่าน “ร่องรอยของรูปแบบ” (Traces of Type) ผ่านการเปรียบเทียบระหว่างทฤษฎีดั้งเดิมกับงานสถาปัตยกรรมของเลอ กอร์บุซีเย เพื่อชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาแนวคิดสถาปัตยกรรมในยุคสมัยใหม่มิได้เป็นการตัดขาดจากอดีต หากแต่เป็นการตีความใหม่ที่ซ้อนทับอยู่บนพื้นฐานเดิมอย่างลึกซึ้ง

คำสำคัญ: รูปแบบสถาปัตยกรรม การจำแนกประเภท หลักการห้าประการ สถาปัตยกรรมสมัยใหม่

Abstract

This article investigates the evolution and reinterpretation of the architectural concepts of “Type” and “Typology” in the modern works of Le Corbusier. Grounded in a theoretical framework informed by the philosophies of Quatremère de Quincy, Jean-Nicolas-Louis Durand, and Gottfried Semper, the study proposes that Le Corbusier’s renowned Five Points of Architecture do not constitute a rejection of historical architectural thinking. Rather, they represent a modernist reinterpretation that synthesizes traditional typological principles with the demands of modern technology, construction systems, and socio-cultural shifts.

The study adopts a qualitative research methodology, integrating comparative analysis and interpretive reading. The investigation focuses on three seminal projects Villa Savoye, Unité d’Habitation, and Chapelle Notre-Dame du Haut (Ronchamp), each representing a distinct mode of transformation in typological thinking. Quatremère’s notion of type as an abstract principle, Durand’s systematic approach to architectural composition, and Semper’s four fundamental elements (hearth, roof, enclosure, mound) form the foundation for interpreting Le Corbusier’s architectural grammar.

Findings suggest that Le Corbusier’s architectural language demonstrates a complex transformation of traditional typologies. Villa Savoye illustrates an idealized application of the Five Points through spatial openness, pilotis, and panoramic vision. Unité d’Habitation exemplifies the integration of modular standardization into collective housing, while Notre-Dame du Haut reflects a spiritual reinterpretation of religious form through symbolic geometry, light, and spatial fluidity.

The Five Points – pilotis, free plan, horizontal windows, free façade, and roof garden – are analyzed not merely as physical innovations but as abstract principles that enable multiple contextual adaptations. These elements reflect traditional ideas reinterpreted for the industrial era – elevated bases (mound/pilotis), layered enclosures (walls/windows), and social hearths (living rooms) transformed through new materials

and construction methods. Thus, Le Corbusier's architecture bridges past and present, crafting a modern typology that remains grounded in cultural and philosophical depth.

In conclusion, this article presents a conceptual framework for reading the "traces of type" in modern architecture. It argues that Le Corbusier's work embodies a layered continuity between historical typological principles and contemporary architectural innovation. Rather than a rupture, modernist design becomes a reinterpretation an active dialogue with tradition that shapes the future of architectural thinking.

Keywords: Architectural, Type Typology, Five Points, Modern Architecture

1. บทนำ

การตั้งคำถามเกี่ยวกับรูปแบบในสถาปัตยกรรมก็เหมือนกับการตั้งคำถามถึงลักษณะของงานสถาปัตยกรรมนั่นเอง (Moneo, 1978)

การศึกษาประวัติศาสตร์ในงานศิลปะและสถาปัตยกรรมปรากฏขึ้นพร้อมกับยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา ถูกค้นพบอีกครั้งในฐานะแหล่งความรู้ในช่วงยุคเรืองปัญญา (Gipsier, n.d.) แนวคิดเรื่องรูปแบบและการจำแนกประเภทในสถาปัตยกรรมได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญจากยุคคลาสสิกสู่ยุคสมัยใหม่ หลักการสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ของเลอ กอร์บวซีเย แม้จะถูกมองว่าเป็นการแยกตัวออกจากอดีตอย่างสิ้นเชิง แต่สามารถเข้าใจได้ว่า เป็นวิวัฒนาการที่ซับซ้อนของแนวคิดการจำแนกประเภทแบบดั้งเดิม บทความนี้ศึกษาว่า หลักการสถาปัตยกรรมของเลอ กอร์บวซีเย สัมพันธ์และแปลงรูปร่างทางทฤษฎีเรื่องรูปแบบที่กำหนดโดยนักทฤษฎีสำคัญสามท่านอย่างไร ได้แก่ การแยกแยะระหว่างรูปแบบและแบบจำลอง (Model) ของคัทรแมร์ วิธีการจัดองค์ประกอบอย่างเป็นระบบของดรูองด์ และทฤษฎีองค์ประกอบสี่ประการของเซมเปอร์ ต้นของศตวรรษที่ 20 เป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานในแนวคิดทางสถาปัตยกรรม โดยมีหลักการห้าประการของเลอ กอร์บวซีเย เป็นเครื่องหมายสำคัญ แม้หลักการเหล่านี้จะดูเหมือนเป็นการตัดขาดจากประเพณีดั้งเดิม แต่แท้จริงแล้วเป็นการตีความใหม่ที่ซับซ้อนของรูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นฐาน การทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงนี้จำเป็นต้องศึกษาว่า งานของเลอ กอร์บวซีเยสัมพันธ์กับทฤษฎีทางประวัติศาสตร์เรื่องรูปแบบสถาปัตยกรรมอย่างไร

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

2.1 วิเคราะห์หลักการสมัยใหม่ของ เลอ กอร์บวซีเย ในฐานะการแปลงรูป (Transformation) และการตีความแนวคิดดั้งเดิมว่า ด้วยรูปแบบ และการจำแนกประเภททางสถาปัตยกรรมในบริบทของแนวคิดสมัยใหม่

2.2 อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีการจำแนกประเภททางประวัติศาสตร์กับหลักการออกแบบทางสถาปัตยกรรมของ เลอ กอร์บวซีเย

2.3 การสังเคราะห์ระหว่างทฤษฎีรูปแบบดั้งเดิมกับความเป็นไปได้ทางการออกแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ในงานของ เลอ กอร์บวซีเย

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3.1 มุมมองทางประวัติศาสตร์ต่อรูปแบบและการจำแนกประเภท

3.1.1 รูปแบบและแบบจำลองของคัทรแมร์ เดอ ควินซี

สำหรับ คัทรแมร์ เดอ ควินซี แนวคิดเรื่อง ประเภทในสถาปัตยกรรมไม่ใช่สิ่งที่กำหนดจากรูปร่างภายนอก หรือรูปทรงเรขาคณิตที่จับต้องได้ แต่ คือ รากของสถาปัตยกรรม ที่ดำรงอยู่ในเชิงนามธรรม เป็นตัวแทนของหลักการดั้งเดิม ที่หล่อ

หลอมสถาปัตยกรรมจากความเชื่อ พิธีกรรม และโครงสร้างจิตวิญญาณของสังคม (Adams, 2004) เขาเสนอว่า รูปแบบ มิได้ อ้างถึงรูปแบบที่แน่นอน หากเป็น “กรอบความคิด” ที่สามารถนำไปสู่การแปรรู้อย่างหลากหลาย แต่ยังคงไว้ซึ่งแก่นกลางของ ความหมาย

คัทรแมร์ แยกรูปแบบ ออกจากคำว่า แบบจำลอง โดยชี้ว่า แบบจำลอง คือ สิ่งที่สามารถลอกเลียนได้โดยตรง ในขณะที่ รูปแบบ คือ หลักการที่ต้องได้รับการตีความ เขาอธิบายไว้ว่า รูปแบบ เปรียบเสมือน “กฎหมายธรรมชาติ” ที่สถาปัตยกรรม ควรเลียนแบบในระดับของแนวคิด ไม่ใช่ระดับของรูปลักษณ์ ด้วยเหตุนี้ รูปแบบ จึงกลายเป็นรหัสทางความคิดที่ต้องอาศัย จินตนาการ วาทกรรม และวัฒนธรรมในการทำความเข้าใจ

ลักษณะของ รูปแบบ ในแนวคิดของ คัทรแมร์ มีความคล้ายคลึงกับ ต้นแบบ (Archetype) ในจิตวิเคราะห์เชิง วัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเขานิยามประเภทอย่างโบสถ์ บ้าน วิหาร หรือพิธีกรรมทางสถาปัตยกรรมว่าเป็น “รูปแบบ ต้นเค้า” ที่สืบเนื่องมาจากโครงสร้างจิตสำนึกร่วมของมนุษย์ (Pérez-Gómez, 1996) เขามองว่า สถาปัตยกรรมที่แท้จริง คือ การเปิดเผย “ความหมายของการดำรงอยู่” (Meaning of dwelling) ผ่านการตีความรูปแบบอย่างลึกซึ้ง มิใช่การผลิตวัตถุที่ ลอกเลียนแบบกันไปอย่างไร้แก่น

การจำแนกประเภทในกรอบของ คัทรแมร์ จึงเป็นกระบวนการของ “การอ่าน” และ “การตีความ” มากกว่าการวัด หรือจัดหมวดหมู่ เขาเสนอว่า รูปแบบ คือ สิ่งที่มีมนุษย์ต้อง ค้นพบ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ และการสังเกตถึงความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งปลูกสร้างกับคุณค่าทางศีลธรรม ความสมดุล ความศักดิ์สิทธิ์ หรือการแสดงออกเชิงวัฒนธรรม เช่น ประเภทของ วิหารอาจเปลี่ยนรูปร่างตามยุคสมัย แต่ยังคงหน้าที่และความหมายในฐานะพื้นที่แห่งพิธีกรรม ความสงบ หรือการสื่อสารกับ สิ่งเหนือธรรมชาติ วิธีการ (Method) ในทัศนะของคัทรแมร์ การจำแนกประเภททางสถาปัตยกรรมไม่ใช่กระบวนการจัด หมวดหมู่จากลักษณะที่มองเห็นได้โดยตรง หากแต่เป็นกระบวนการตีความเชิงความหมาย (Interpretive classification) ที่ตั้ง อยู่บนหลักการของจิตสำนึกร่วม ความเชื่อ และบริบททางวัฒนธรรม (Adams, 2004) กล่าวคือ รูปแบบ มิได้เกิดจากความ คล้ายคลึงทางรูปลักษณ์ แต่เกิดจากความคล้ายคลึงของ "เจตจำนง" และ "ความหมาย" ที่สถาปัตยกรรมสะท้อนออกมาในแต่ละบริบท

3.1.2 การจัดองค์ประกอบอย่างเป็นระบบของฌอง-นิโกลาส์-หลุยส์ ดูรองด์

การเน้นย้ำของดูรองด์ เรื่องวิธีการจัดองค์ประกอบอย่างมีเหตุผลและประสิทธิภาพ เป็นจุดเริ่มต้นของวิธีการ ออกแบบอย่างเป็นระบบของเลอ กอร์บูซีเย การจัดระเบียบด้วยตารางกริดและการมุ่งเน้นประสิทธิภาพเชิงหน้าที่ใช้งาน มีความคล้ายคลึงกับระบบโมดูลาร์ และแนวทางการออกแบบที่อยู่อาศัยแบบมาตรฐานของเลอ กอร์บูซีเย สำหรับดูรองด์ การ ทำความเข้าใจ รูปแบบ ในสถาปัตยกรรมไม่ได้ตั้งอยู่บนรากฐานของการสืบค้นความหมายเชิงสัญลักษณ์หรือจิตวิญญาณเช่นใน แนวทางของคัทรแมร์ หากแต่ตั้งอยู่บนแนวคิดที่ว่า รูปแบบ คือ “องค์ประกอบพื้นฐาน” ที่สามารถจัดวาง เรียงลำดับ และ สังเคราะห์ใหม่ได้ตามตรรกะของการใช้งาน เขานิยาม รูปแบบ ว่าเป็น Compositional unit หรือหน่วยของการประกอบ ที่มี ลักษณะเป็นกลาง (Non-symbolic) และปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของหน้าที่ พื้นที่ และเงื่อนไขของโครงการ (Durand, 1805) โดยดูรองด์เชื่อว่า การออกแบบที่ดีไม่ได้เกิดจากความคิดสร้างสรรค์แบบไร้ขอบเขตหรือแรงบันดาลใจทาง อารมณ์ แต่เกิดจากความสามารถในการจัดระเบียบองค์ประกอบพื้นฐานให้มีความชัดเจน ใช้งานได้จริง และมีประสิทธิภาพใน การผลิต เขาจึงเสนอว่า รูปแบบ ควรเป็นระบบของหน่วยย่อย เช่น ผังห้อง ผัง เสา หรือระบบคอร์ท ที่สามารถนำมาเรียง ซ้อน สลับตำแหน่ง และประยุกต์ใช้ในบริบทใหม่ได้แบบไม่มีที่สิ้นสุด (Evans, 2000) แนวคิดนี้ทำให้ รูปแบบ กลายเป็น “เครื่องมือของการจัดการ” มากกว่า “รหัสของความหมาย” ใน Précis des leçons d'architecture ดูรองด์ได้พัฒนาแบบ แผนการจัดองค์ประกอบที่ไม่ยึดติดกับรูปแบบทางประวัติศาสตร์หรือการตกแต่ง แต่เน้น “ตรรกะของแผนผัง” (Logical plan) ซึ่งสามารถผลิตซ้ำและเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ รูปแบบของเขาจึงไม่ใช่สิ่งที่คงรูปทางรูปลักษณ์ แต่เป็นโครงสร้างที่เกิด

จากความสัมพันธ์ขององค์ประกอบย่อยที่จัดเรียงภายใต้กฎของความสมมาตร แกนกลาง ซ้ำ และความเหมาะสมกับหน้าที่ (Pérez-Gómez, 1996)

จากมุมมองนี้รูปแบบ มีความคล้ายคลึงกับ “แบบฝึกหัดเชิงตรรกะ” มากกว่าความเข้าใจทางสัญลักษณ์ กล่าวคือ อาคารหนึ่งหลังอาจถูกมองว่า อยู่ในประเภทเดียวกันกับอีกหลังหนึ่ง หากทั้งสองแสดง “ตรรกะของการจัดวาง” ที่คล้ายคลึงกัน แม้จะมี Style หรือลักษณะภายนอกต่างกัน เช่น อาคารศาลาว่าการ พิพิธภัณฑ หรือหอประชุม อาจมีรูปแบบร่วมกันหากประกอบด้วยแกนกลาง พื้นที่แสดง และโถงพักที่จัดเรียงสัมพันธ์กันตามตรรกะเดียวกัน ความคิดเช่นนี้ขยายขอบเขตของการจำแนกประเภท ให้เป็นเครื่องมือของการวางระบบ มากกว่าการจำแนกเชิงประวัติศาสตร์

3.1.3 ทฤษฎีองค์ประกอบสี่ประการของก๊อตต์ฟรีด เซมเปอร์

กรอบทฤษฎีของเซมเปอร์เกี่ยวกับเตาไฟ หลังคา ผนังปิดล้อม และฐานราก ให้พื้นฐานในการวิเคราะห์ว่า เลอ กอร์บูซีเย ตีความองค์ประกอบพื้นฐานทางสถาปัตยกรรมผ่านวัสดุและเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างไร

1) เตาไฟ (Hearth) ทำหน้าที่ศูนย์กลางทางจิตวิญญาณและการรวมตัวทางสังคม แสดงถึงองค์ประกอบแรกของการก่อรูปสถาปัตยกรรม สะท้อนจุดกำเนิดของการอยู่อาศัยและวัฒนธรรมมนุษย์ เตาไฟในทฤษฎีของเซมเปอร์ แสดงถึงองค์ประกอบพื้นฐานที่สุดของสถาปัตยกรรม โดยทำหน้าที่เป็นทั้งแหล่งพลังงาน ศูนย์รวมทางสังคม และสัญลักษณ์ทางจิตวิญญาณ (Semper, 1989) การมองเตาไฟในฐานะจุดกำเนิดของสถาปัตยกรรมสะท้อนให้เห็นว่า การก่อรูปของที่ว่างทางสถาปัตยกรรมเริ่มต้นจากความต้องการในการรวมกลุ่มของมนุษย์รอบแหล่งความร้อนและแสงสว่าง (Mallgrave, 1996) แนวคิดนี้ยังแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีพื้นฐานกับพัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรม โดยเตาไฟทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงกิจกรรมทางสังคม พิธีกรรม และการดำรงชีวิตเข้าด้วยกัน

2) หลังคา (Roof) ทำหน้าที่ปกป้องจากสภาพแวดล้อมภายนอก แสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างและวัสดุ สะท้อนพัฒนาการทางเทคนิคการก่อสร้าง เป็นองค์ประกอบที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างความจำเป็นในการป้องกันสภาพแวดล้อมและการพัฒนาทางเทคโนโลยีการก่อสร้าง (Frampton, 2007) การศึกษาวิวัฒนาการของหลังคาในวัฒนธรรมต่าง ๆ ทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวัสดุท้องถิ่น เทคนิคการก่อสร้าง และการแสดงออกทางสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ (Hvattum, 2004) เซมเปอร์มองว่า หลังคาไม่เพียงเป็นองค์ประกอบเชิงโครงสร้าง แต่ยังสะท้อนให้เห็นภูมิปัญญาและความเข้าใจในการจัดการกับสภาพแวดล้อมของแต่ละวัฒนธรรม ซึ่งแสดงออกผ่านรูปทรง วัสดุ และเทคนิคการก่อสร้างที่แตกต่างกัน (Mallgrave, 1996)

3) การปิดล้อม (Enclosure) ทำหน้าที่กำหนดขอบเขตและพื้นที่ใช้สอย แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภายในและภายนอก เชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องการกักตุนและการห่อหุ้ม เซมเปอร์มองการปิดล้อมหรือผนังผ่านการกักตุนและการห่อหุ้ม (Theory of dressing) โดยเชื่อมโยงกับพัฒนาการของสิ่งทอและการกักตุนในวัฒนธรรมดั้งเดิม แนวคิดนี้แสดงให้เห็นว่า ผนังมีที่มาจากการพัฒนาของวัสดุที่มีความอ่อนตัวและสามารถกำหนดขอบเขตพื้นที่ได้ (Semper, 1989) การมองผนังในฐานะ "เครื่องแต่งกาย" ของอาคารนำไปสู่การทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างและการห่อหุ้ม รวมถึงบทบาทของผนังในการสร้างขอบเขต ความเป็นส่วนตัว และการแสดงออกทางสถาปัตยกรรม (Frampton, 2007)

4) ฐาน (Mound) ทำหน้าที่รองรับโครงสร้างและสร้างความมั่นคง เชื่อมต่อระหว่างอาคารกับพื้นที่ตั้ง สะท้อนความสัมพันธ์กับบริบทและภูมิประเทศ ฐานในทฤษฎีของเซมเปอร์เป็นองค์ประกอบที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถาปัตยกรรมกับพื้นที่ตั้งและบริบทแวดล้อม (Hvattum, 2004) การยกระดับอาคารและการสร้างความสัมพันธ์กับพื้นที่ตั้งเป็นลักษณะสากลที่พบได้ในสถาปัตยกรรมทั่วโลก สะท้อนความสำคัญของการสร้างความมั่นคงทั้งในเชิงกายภาพและ

ความหมายทางวัฒนธรรม (Mallgrave, 1996) ฐานยังทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อระหว่างโลกธรรมชาติกับโลกที่มนุษย์สร้างขึ้น แสดงให้เห็นการปรับเปลี่ยนภูมิประเทศเพื่อรองรับการก่อรูปของสถาปัตยกรรม (Semper, 1989)

องค์ประกอบทั้งสี่นี้ไม่เพียงเป็นส่วนประกอบทางกายภาพ แต่ยังสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างวัสดุ เทคนิคการก่อสร้าง และความหมายทางวัฒนธรรม (Hvattum, 2004) เซมเปอร์มองว่า องค์ประกอบเหล่านี้เป็นรากฐานของการพัฒนารูปแบบสถาปัตยกรรมในทุกยุคสมัย

3.2 หลักการสมัยใหม่ของเลอ กอร์บวซีเย

หลักการห้าประการ (Five points of architecture) ที่เลอ กอร์บวซีเย นำเสนอในปี ค.ศ. 1926 ถือเป็นการปฏิวัติแนวคิดทางสถาปัตยกรรมที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อการออกแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ (Curtis, 1996) แนวคิดนี้ได้ตีความและปรับเปลี่ยนองค์ประกอบพื้นฐานของสถาปัตยกรรมดั้งเดิมให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการก่อสร้างและวิถีชีวิตสมัยใหม่ โดยเฉพาะการใช้คอนกรีตเสริมเหล็กที่เปิดโอกาสให้เกิดอิสระในการออกแบบมากขึ้น การตีความใหม่นี้ไม่เพียงแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของอาคารเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงทางความคิดที่มองว่าสถาปัตยกรรมควรตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ในยุคอุตสาหกรรม หลักการทั้งห้าประการ ได้แก่ เสาลอย (Pilotis) ผนังอิสระ (Free plan) หน้าต่างแถบยาว (Horizontal windows) สวนดาดฟ้า (Roof garden) และ หน้าตักอิสระ (Free façade) ได้กลายเป็นภาษาใหม่ของสถาปัตยกรรมที่แสดงถึงความเป็นเหตุเป็นผล ความเรียบง่าย และประสิทธิภาพในการใช้งาน

เสาลอย นิยามใหม่ของฐานรากแบบเลอ กอร์บวซีเย นำเสนอการปฏิวัติแนวคิดเชิงโครงสร้างและการรับรู้เชิงพื้นที่ของสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ที่ปรากฏในหนังสือ "Vers une Architecture" (Le Corbusier, 1923) ตามที่ Curtis (1996) ได้วิเคราะห์ไว้ใน "Modern Architecture Since 1900" ระบบเสาลอยนี้ไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นการพัฒนาทางเทคโนโลยีคอนกรีตเสริมเหล็ก แต่ยังสะท้อนปรัชญาการออกแบบที่มุ่งสู่ความบริสุทธิ์ของรูปทรงและความเป็นสากล (Pure form and universality) ซึ่งปรากฏชัดเจนในผลงานสำคัญอย่าง วิลล่า ซาวอย โดยเฉพาะการยกมวลอาคารลอยเหนือพื้นดินด้วยระบบเสาตามกริด (Grid system) ที่มีระยะห่างสม่ำเสมอ สร้างปรากฏการณ์ของการลอยตัว (Floating effect) และความต่อเนื่องของพื้นที่ (Spatial continuity) ระหว่างภายในและภายนอก (Frampton, 2007) การพัฒนานี้สอดคล้องกับแนวคิด "Plan libre" หรือผนังอิสระ ที่ Benton (1987) ระบุว่า เป็นการเปิดโอกาสให้เกิดความยืดหยุ่นในการจัดพื้นที่ใช้สอยโดยไม่ถูกจำกัดด้วยผนังรับน้ำหนัก นอกจากนี้ Von Moos (2009) ยังชี้ให้เห็นว่า เสาลอยทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาคารกับภูมิทัศน์ (Landscape integration) โดยการยกระดับมวลอาคารทำให้เกิดพื้นที่โล่งใต้ถุน (Piloti space) ที่เอื้อต่อการไหลเวียนทั้งในแง่การสัญจรและการรับรู้ทางสายตา ซึ่ง Cohen (2004) อธิบายว่า เป็นการตอบสนองต่อวิถีชีวิตสมัยใหม่ที่ต้องการความคล่องตัวและการเชื่อมต่อกับสภาพแวดล้อมในรูปแบบใหม่

ผนังอิสระ แทนที่ผนังรับน้ำหนัก ในงานของเลอ กอร์บวซีเย แสดงให้เห็นการปฏิวัติแนวคิดเรื่องผนังอาคารที่เป็นหนึ่งในหลักการห้าประการของสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ (Le Corbusier, 1926a) โดยการแยกระบบผนังออกจากโครงสร้างหลักของอาคาร สร้างอิสระในการออกแบบที่ไม่ถูกจำกัดด้วยข้อจำกัดทางโครงสร้าง (Giedion, 1941) แนวคิดนี้ถูกพัฒนาควบคู่ไปกับระบบโครงสร้าง Dom-ino ที่ Frampton (2007) อธิบายว่า เป็นการปลดปล่อยผนังจากหน้าที่รับน้ำหนัก ทำให้ผนังกลายเป็นเพียงเปลือกอาคารที่สามารถออกแบบได้อย่างอิสระ การพัฒนานี้นำไปสู่การใช้ระบบผนังกระจก (Pan de Verre) และ ผนังทึบ (Pan de Pierre) ที่ Colquhoun (1981) ระบุว่า เป็นการสร้างความสัมพันธ์ใหม่ระหว่างพื้นที่ภายในและภายนอก นอกจากนี้ Curtis (1996) ยังชี้ให้เห็นว่า ผนังอิสระได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมแสงและการมองเห็น โดยเฉพาะในผลงานอย่าง วิลล่า ซาวอย ที่ Benton (2007) วิเคราะห์ว่า การจัดวางช่องเปิดและผนังที่ถูกรออกแบบอย่างพิถีพิถันเพื่อสร้างประสบการณ์การรับรู้พื้นที่แบบใหม่ (New spatial experience) Von Moos (2009) ยังเสริมว่าแนวคิดผนังอิสระนี้ได้กลายเป็นต้นแบบสำคัญของการพัฒนาระบบ Curtain Wall ในสถาปัตยกรรมสมัยใหม่และร่วมสมัย

ผังพื้นที่อิสระ การจัดระเบียบพื้นที่ภายใน แสดงถึงการปฏิวัติแนวคิดการจัดพื้นที่ใช้สอยที่เป็นผลมาจากการพัฒนาระบบโครงสร้าง Dom-ino ในปี 1914 (Le Corbusier, 1923) การแยกระบบโครงสร้างออกจากผนังกันพื้นที่สร้างอิสระในการจัดวางพื้นที่ใช้สอยที่ไม่ถูกจำกัดด้วยผนังรับน้ำหนัก (Brooks, 1997) แนวคิดนี้ปรากฏชัดเจนใน วิลล่า ซาวอย ที่ Frampton (2007) วิเคราะห์ว่า เป็นการสร้างความต่อเนื่องของพื้นที่ (Spatial continuity) แบบใหม่ที่ไม่เคยปรากฏในสถาปัตยกรรมยุคก่อนหน้า การจัดวางผนังและเฟอร์นิเจอร์แบบอิสระที่ Cohen (2004) อธิบายว่า เป็นการตอบสนองต่อหน้าที่ใช้สอยและการไหลเวียน (Circulation) มากกว่าการยึดติดกับระบบโครงสร้าง นอกจากนี้ Curtis (1996) ยังชี้ให้เห็นว่า ผังพื้นที่อิสระได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างประสบการณ์การรับรู้พื้นที่แบบใหม่ (Promenade architecturale) ที่ Von Moos (2009) เสริมว่า เป็นการผสมผสานระหว่างความเป็นฟังก์ชันนิยมกับคุณค่าทางสุนทรียภาพ Colquhoun (1981) ยังวิเคราะห์ว่า แนวคิดผังพื้นที่อิสระนี้ได้กลายเป็นพื้นฐานสำคัญของการออกแบบพื้นที่ยืดหยุ่น (Flexible space) ในสถาปัตยกรรมสมัยใหม่และร่วมสมัย ซึ่ง Benton (2007) สรุปว่า เป็นการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตและความต้องการที่หลากหลายในสังคมสมัยใหม่

หน้าต่างแนวนอน ปฏิวัติรูปแบบหน้าต่างแบบดั้งเดิม แนวคิดเรื่องช่องเปิดที่เป็นผลมาจากการพัฒนาระบบโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็กและแนวคิดผนังอิสระ (Le Corbusier, 1926a) การออกแบบช่องเปิดแนวนอนนี้ ไม่เพียงแต่เป็นการท้าทายรูปแบบหน้าต่างแนวตั้งแบบดั้งเดิม แต่ยังสะท้อนแนวคิดการรับรู้พื้นที่และทัศนียภาพแบบใหม่ที่สอดคล้องกับการมองเห็นของมนุษย์ (Giedion, 1941) โดยเฉพาะในผลงาน วิลล่า ซาวอย ที่ Baker (1996) วิเคราะห์ว่า หน้าต่างแนวนอนได้สร้างความต่อเนื่องของการมองเห็นแบบพาโนรามา (Panoramic vision) ซึ่งสัมพันธ์กับการเคลื่อนที่และการรับรู้ของผู้ใช้อาคาร การพัฒนานี้ที่ Frampton (2007) ระบุว่า เป็นการตอบสนองต่อความต้องการแสงสว่างและการเชื่อมต่อกับธรรมชาติในรูปแบบใหม่ นอกจากนี้ Curtis (1996) ยังชี้ให้เห็นว่า หน้าต่างแนวนอนได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ภายในและภายนอก ซึ่ง Cohen (2004) อธิบายว่า เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างประสบการณ์ทางสถาปัตยกรรม (Architectural experience) แบบใหม่ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตสมัยใหม่ Benton (2009) ยังเสริมว่า แนวคิดนี้ได้กลายเป็นองค์ประกอบสำคัญของภาษาสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาระบบ Curtain Wall และการออกแบบอาคารในยุคต่อมา

สวนดาดฟ้า ปรับแนวคิดใหม่ของหลังคาแบบดั้งเดิม การแปลงหลังคาให้กลายเป็นพื้นที่ใช้สอยที่มีชีวิต (Le Corbusier, 1926b) การพัฒนานี้เป็นผลมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีคอนกรีตเสริมเหล็กและระบบกันซึม ที่ Frampton (2007) ระบุว่า เป็นการขดเชยพื้นที่สีเขียวที่ถูกอาคารแทนที่ด้วยการสร้างพื้นที่พักผ่อนบนหลังคา ซึ่งปรากฏชัดเจนใน วิลล่า ซาวอย ที่ Cohen (2004) วิเคราะห์ว่าสวนดาดฟ้าได้กลายเป็นจุดสูงสุดของการเดินชมสถาปัตยกรรม และการเชื่อมโยงกับทิวทัศน์โดยรอบ Benton (2009) ยังชี้ให้เห็นว่า สวนดาดฟ้าไม่เพียงทำหน้าที่เชิงสุนทรียภาพ แต่ยังมีบทบาทในการควบคุมอุณหภูมิภายในอาคาร ซึ่ง Curtis (1996) อธิบายว่า เป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดการออกแบบที่ตอบสนองต่อสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ Von Moos (2009) ยังเสริมว่า แนวคิดสวนดาดฟ้าได้กลายเป็นต้นแบบสำคัญของการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในสถาปัตยกรรมร่วมสมัยและการออกแบบเพื่อความยั่งยืน ที่ Baker (1996) สรุปว่า เป็นการผสมผสานระหว่างประโยชน์ใช้สอย สุนทรียภาพ และการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างลงตัว

3.3 การสังเคราะห์กรอบแนวคิด จากทฤษฎีดั้งเดิมสู่ หลักการสมัยใหม่ของ เลอ กอร์บิซีเย

จากการสังเคราะห์แนวคิดของนักทฤษฎีทั้งสาม พบว่า แม็คตรเมอร์ เดอ ควินซี, ฌอง-นิโกลาส์-หลุยส์ ดูรองด์ และ ก๊อตต์ฟรีด เชมเปอร์ ต่างมีจุดเน้นทางแนวคิดที่ต่างกัน แต่ล้วนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาแนวคิดทางสถาปัตยกรรมของ เลอ กอร์บิซีเย อย่างมีนัยยะสำคัญ

1) คัตร์แมร์ เดอ ควินซี เน้นการนิยามรูปแบบ ในฐานะรูปแบบนามธรรม (Abstract model) ที่สะท้อนแก่นแท้ของสถาปัตยกรรมโดยไม่จำเป็นต้องลอกเลียนรูปทรง ซึ่งเชื่อมโยงกับแนวทางของเลอ กอร์บูซีเย ที่มองว่า รูปแบบ คือแกนกลางของการประดิษฐ์รูปแบบใหม่

2) มอง-นิโกลาส์-หลุยส์ ดูรองด์ เสนอระบบ Disposition ที่มีแบบแผน โดยใช้ตารางกริด เส้น ความสัมพันธ์เชิงเรขาคณิต และหน้าที่ในการจัดองค์ประกอบ ซึ่งเป็นฐานให้เลอ กอร์บูซีเย พัฒนาหลักการห้าประการอันเป็นระบบการคิดที่มีตรรกะทางโครงสร้างและการจัดการพื้นที่ที่คล้ายคลึง

3) ก๊อตต์ฟรีด เซมเปอร์ เสนอ องค์ประกอบสี่ประการ ที่เชื่อมโยงสถาปัตยกรรมกับวัฒนธรรมและความเป็นมนุษย์ ซึ่ง เลอ กอร์บูซีเย ก็สะท้อนแนวคิดนี้ผ่านความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยี การอยู่อาศัย และรูปทรง ในหลักการห้าประการของเขา โดยเฉพาะในเรื่อง ผนังอิสระ และ สวนลาดฟ้า ที่เชื่อมโยงกับแนวคิด Shelter

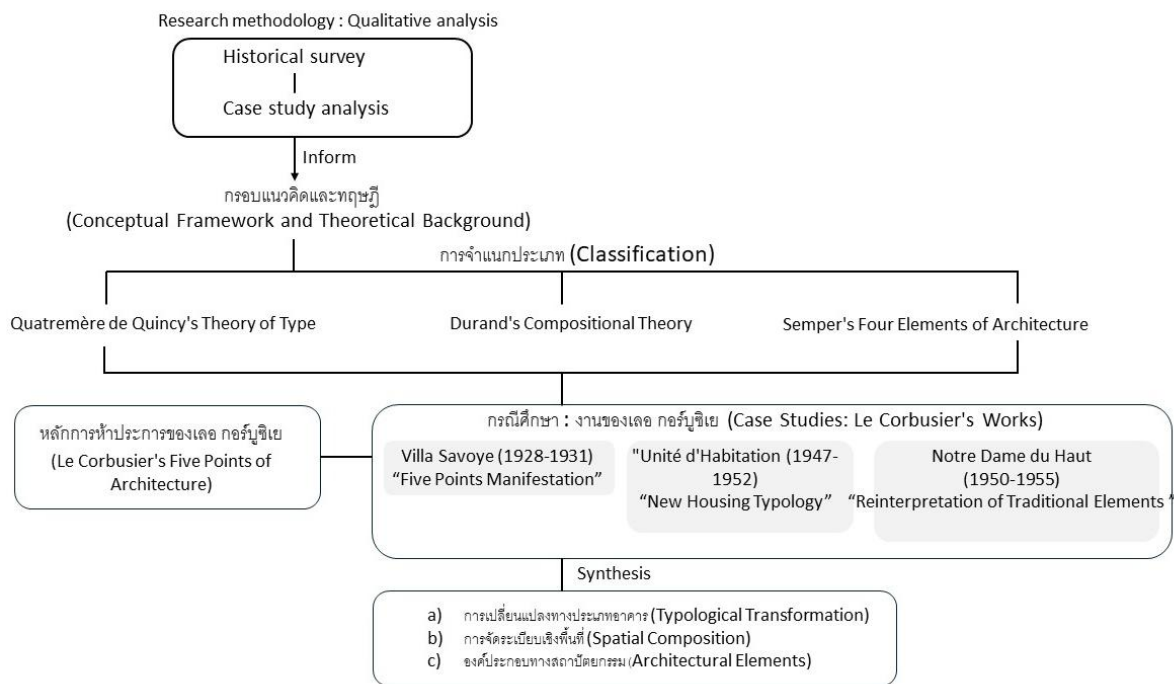
จากการเปรียบเทียบนี้ บทความเสนอว่า หลักการสมัยใหม่ของเลอ กอร์บูซีเย ไม่ใช่การปฏิเสศทฤษฎีดั้งเดิม แต่เป็นการกลั่นกรองและพัฒนาผ่านกรอบคิดแบบสมัยใหม่ (Modernist reinterpretation) ที่รับอิทธิพลจากการนิยามรูปแบบ ระบบการจัดองค์ประกอบ และรากวัฒนธรรมของความเป็นสถาปัตยกรรม จนก่อให้เกิดเป็น กรอบแนวคิด ที่เชื่อมอดีตสู่ปัจจุบัน

4. วิธีการศึกษา

การศึกษานี้ใช้แนวทางวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยมุ่งสำรวจและตีความแนวคิด รูปแบบ และ แบบจำลอง ผ่านกรอบการวิเคราะห์เชิงทฤษฎีที่สังเคราะห์จากแนวคิดของ แม็คคัตร์แมร์ เดอ ควินซี, มอง-นิโกลาส์-หลุยส์ ดูรองด์ และ ก๊อตต์ฟรีด เซมเปอร์ เพื่ออ่านร่องรอยของการแปรความแนวคิดเหล่านี้ในผลงานของ เลอ กอร์บูซีเย โดยใช้หลักการ Typological reading ที่ผสมผสานระหว่างการวิเคราะห์องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม ความสัมพันธ์กับบริบท และแนวคิดของผู้ออกแบบเป็นแกนในการอ่านความหมาย

กรณีศึกษาทั้งสามโครงการ ได้แก่ วิลล่า ซาวอย, ยูนิเต ดาปีตาซิง และ โบสถ์นอเทรอดาม ดู โอต์ ถูกเลือกโดยอิงจากเกณฑ์ (1) การเป็นผลงานสำคัญในช่วงเวลาต่างกันของ เลอ กอร์บูซีเย ที่สะท้อนแนวคิดทางสถาปัตยกรรมที่หลากหลาย และ (2) การปรากฏของร่องรอยเชิงแนวคิดซึ่งสัมพันธ์กับ รูปแบบ และ แบบจำลองอย่างชัดเจนในแต่ละช่วงเวลา

โดยภาพรวม วิลล่า ซาวอย เป็นสถาปัตยกรรมในช่วงต้นที่แสดงภาพของรูปแบบ แบบสมัยใหม่อย่างชัดเจนผ่านการจัดวางที่ว่างและระบบโครงสร้างที่เป็นอุดมคติ ยูนิเต ดาปีตาซิง แสดงถึง การขยายแนวคิดเรื่องรูปแบบไปสู่การออกแบบระบบการอยู่อาศัยแบบกลุ่มในบริบทเมือง ส่วน โบสถ์นอเทรอดาม ดู โอต์ เป็นผลงานที่แสดงแนวโน้มการแปรความเชิงสัญลักษณ์และภาวะจิตวิญญาณของรูปแบบ ซึ่งสะท้อนการเคลื่อนไปสู่ความสัมพันธ์ใหม่ระหว่างสถาปัตยกรรมและผู้ใช้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

Figure 1 Conceptual Framework

5. ผลการศึกษา

การแปลงรูปแบบ (Transformation) ในงานของเลอ กอร์บวซีเย การวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า งานของเลอ กอร์บวซีเย แสดงถึง วิวัฒนาการที่ซับซ้อนมากกว่าการปฏิรูปรูปแบบดั้งเดิม หลักการห้าประการในงานสถาปัตยกรรมแสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบสถาปัตยกรรมพื้นฐานสามารถถูกตีความใหม่ผ่านความเป็นเครื่องจักรกล ในขณะที่ยังคงรักษาลักษณะสำคัญของการจำแนกประเภทไว้

รูปแบบและแบบจำลองในบริบทสมัยใหม่ วิธีการของเลอ กอร์บวซีเย สอดคล้องกับแนวคิดของคัทรแมร์เรื่องรูปแบบ ในฐานะหลักการนามธรรมมากกว่าแบบจำลองที่ต้องลอกเลียน หลักการห้าประการของเขาไม่ใช่รูปทรงเฉพาะแต่เป็นหลักการที่สามารถสร้างทางออกทางสถาปัตยกรรมได้หลากหลาย แนวคิดเรื่องรูปแบบ และแบบจำลองในงานของเลอ กอร์บวซีเย แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกับทฤษฎีของคัทรแมร์ ที่มองว่า รูปแบบเป็นหลักการเชิงความคิด มากกว่าการเป็นต้นแบบทางกายภาพที่ต้องลอกเลียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหลักการห้าประการที่เลอ กอร์บวซีเยนำเสนอ ซึ่งประกอบด้วย เสาลอย ผังอิสระ หน้าต่างแถบยาว สวนดาดฟ้า และหน้าตึกอิสระนั้น ไม่ได้เป็นเพียงองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่ตายตัว แต่เป็นหลักการพื้นฐานที่สามารถนำไปตีความและประยุกต์ใช้ได้อย่างหลากหลาย สะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในการสร้างหลักการที่เป็นนามธรรมที่สามารถนำไปสู่การออกแบบที่แตกต่างกันได้ในบริบทที่หลากหลาย ความสำคัญของแนวคิดนี้ยังปรากฏชัดในวิธีการที่เลอ กอร์บวซีเยนำหลักการเหล่านี้ไปใช้ในผลงานต่าง ๆ ของเขา ตั้งแต่ วิลล่า ซาวอย ที่เป็นบ้านพักอาศัย ไปจนถึง ยูนิเต้ ดาปีตาซียง ที่เป็นอาคารชุดพักอาศัย และ โบสถ์นอเทรอดาม ดู โอต์ ที่เป็นอาคารทางศาสนา แต่ละโครงการแสดงให้เห็นการตีความหลักการเดียวกันในรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยคำนึงถึงบริบท ประโยชน์ใช้สอย และความต้องการเฉพาะของแต่ละโครงการ วิธีการนี้สะท้อนให้เห็นว่าหลักการออกแบบของเขาเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์มากกว่าการเป็นสูตรสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของคัทรแมร์ที่มองว่า รูปแบบควรเป็นหลักการที่นำไปสู่การสร้างสรรค์มากกว่าการเป็นต้นแบบที่ต้องทำซ้ำ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดของคัทรแมร์เรื่อง ถ้ำ (Cave) เต็นท์ (Tent) และ กระท่อม (Hut) กับงานของเลอ กอร์บุซียะแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาแนวคิดเรื่องต้นกำเนิดของสถาปัตยกรรม (Origins of Architecture) ในบริบทสมัยใหม่ ในขณะที่คัทรแมร์เสนอว่า ถ้ำ เต็นท์ และ กระท่อม เป็นรูปแบบพื้นฐาน (Primitive Types) ที่นำไปสู่การพัฒนาสถาปัตยกรรม โดยไม่ได้มุ่งเน้นที่รูปทรงภายนอก แต่เน้นที่หลักการพื้นฐานของการสร้างที่อยู่อาศัย เลอ กอร์บุซียะได้นำแนวคิดนี้มาตีความใหม่ผ่านหลักการห้าประการ ที่เป็นการกลั่นกรองหลักการพื้นฐานของการสร้างที่อยู่อาศัยในบริบทสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดเรื่อง เสาลอย ที่ยกอาคารลอยจากพื้น สะท้อนให้เห็นการยกระดับจากการอยู่อาศัยแบบดั้งเดิมที่ติดพื้นดิน และ ผังอิสระ ที่แสดงถึง ความยืดหยุ่นในการใช้พื้นที่คล้ายกับความยืดหยุ่นของเต็นท์ในแนวคิดของคัทรแมร์ ความสำคัญของการเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดของทั้งสองบุคคลนี้ยังปรากฏในวิธีการที่เลอ กอร์บุซียะ มองว่า สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ควรสะท้อนหลักการพื้นฐานของการอยู่อาศัย แต่ด้วยการตีความผ่านเทคโนโลยีและวัสดุสมัยใหม่ เช่น การใช้คอนกรีตเสริมเหล็กที่สามารถสร้างพื้นที่โปร่งและยืดหยุ่นได้มากกว่าวัสดุดั้งเดิม หรือการใช้ หน้าต่างแถบยาว ที่เป็นการตีความใหม่ของช่องเปิดที่ตอบสนองต่อความต้องการแสงสว่างและการมองเห็นในบริบทสมัยใหม่ วิธีการนี้แสดงให้เห็นว่า เลอ กอร์บุซียะไม่ได้ปฏิเสธแนวคิดดั้งเดิมทั้งหมด แต่พยายามค้นหาหลักการพื้นฐานที่เป็นแก่นแท้ และนำมาตีความใหม่ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสังคมสมัยใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของคัทรแมร์ที่มองว่า รูปแบบ ควรเป็นหลักการที่นำไปสู่การพัฒนามากกว่าการเป็นรูปแบบตายตัว

การจัดองค์ประกอบอย่างเป็นระบบในสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ (ใช้ Analytical diagrams ประกอบการวิเคราะห์) จากประโยคที่ว่า "The plan is the generator. Without plan, there is disorder, arbitrariness." (Le Corbusier, 1986, p. 45) ใน Towards a new architecture แสดงถึง ความสำคัญของการจัดระบบและการจำแนกประเภทในการออกแบบ อิทธิพลของวิธีการจัดองค์ประกอบอย่างเป็นระบบของดรูองด์ปรากฏชัดในการใช้ระบบโมดูลาร์และองค์ประกอบมาตรฐานของเลอ กอร์บุซียะอย่างไรก็ตาม เลอ กอร์บุซียะได้ขยายแนวทางที่มีเหตุผลผ่านวัสดุและเทคนิคการก่อสร้างสมัยใหม่ การจัดองค์ประกอบอย่างเป็นระบบในงานของเลอ กอร์บุซียะสะท้อนการพัฒนาแนวคิดของดรูองด์เกี่ยวกับการจัดระเบียบและระบบมาตรฐานในการออกแบบ ผ่านการพัฒนาระบบโมดูลาร์ที่เป็นระบบสัดส่วนที่อิงกับมาตราส่วนมนุษย์ (Human Scale) และหลักคณิตศาสตร์ ระบบนี้ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการกำหนดขนาดและสัดส่วน แต่ยังเป็นระบบความคิดที่เชื่อมโยงระหว่างมาตราส่วนมนุษย์กับความเป็นสากล (Universal Scale) ผ่านความสัมพันธ์ทางคณิตศาสตร์ที่เรียกว่า Golden Section การใช้ระบบนี้ในการออกแบบแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการสร้างภาษาสถาปัตยกรรมที่เป็นสากลบนพื้นฐานของเหตุผลและระบบมาตรฐาน

อย่างไรก็ตาม เลอ กอร์บุซียะได้ขยายขอบเขตของแนวคิดเรื่องระบบและมาตรฐานของดรูองด์ด้วยการผสมผสานกับเทคโนโลยีการก่อสร้างสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาระบบ Dom-ino ที่เป็นโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็กมาตรฐานที่สามารถประกอบเข้ากับระบบผนังและส่วนประกอบอื่น ๆ ได้อย่างยืดหยุ่น แนวคิดนี้ไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงการจัดระบบในเชิงการออกแบบ แต่ยังรวมถึงการจัดระบบในกระบวนการก่อสร้างและการผลิตที่สอดคล้องกับแนวคิดการผลิตแบบอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นการขยายขอบเขตของแนวคิดการจัดระบบจากเพียงแค่การออกแบบไปสู่กระบวนการผลิต

การตีความองค์ประกอบสี่ประการในยุคสมัยใหม่

การปฏิวัติอุตสาหกรรมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ได้นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในวงการสถาปัตยกรรม เลอ กอร์บุซียะ สถาปนิกผู้บุกเบิกแนวคิดสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ได้นำเสนอมุมมองใหม่ต่อทฤษฎีองค์ประกอบสี่ประการของก๊อตต์ฟรีด เซมเปอร์ ที่ประกอบด้วย ฐาน เตาไฟ โครงสร้าง (Framework / Structure) และการปิดล้อม โดยการตีความใหม่ของเลอ กอร์บุซียะสะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานระหว่างแนวคิดดั้งเดิมกับวัสดุและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น คอนกรีตเสริมเหล็ก กระฉก และเหล็ก ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาหลักการออกแบบที่เป็นที่รู้จักในชื่อ หลัก

ท่าประการ ที่แสดงให้เห็นถึงการตีความองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมในบริบทของยุคสมัยใหม่ได้อย่างชัดเจน การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดของทั้งสองท่านจึงเป็นประเด็นสำคัญในการทำความเข้าใจพัฒนาการของสถาปัตยกรรมสมัยใหม่

เตาไฟ จากศูนย์กลางทางสังคมที่เป็นจุดเริ่มต้นของการรวมตัวของผู้คน สู่พื้นที่ส่วนกลางในรูปแบบใหม่ เลอ กอร์บวซี ได้ออกแบบบนความหมายใหม่ โดยให้ห้องนั่งเล่นเป็นศูนย์กลางของบ้าน เช่น วิลล่า ซาวอย หรือ พื้นที่ส่วนกลางใน ยูนิเต ดาปิตาซียง การตีความความหมายของ เตาไฟ ในงานของเลอ กอร์บวซี แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านทางความคิดที่สำคัญในการออกแบบพื้นที่อยู่อาศัยสมัยใหม่ ในขณะที่เซมเปร์มองเตาไฟในฐานะองค์ประกอบดั้งเดิมที่เป็นศูนย์กลางของการรวมตัวทางสังคมและพิธีกรรม เลอ กอร์บวซีได้ถ่ายทอดแนวคิดนี้ผ่านการตีความใหม่ในรูปแบบของ "พื้นที่อเนกประสงค์" (Multifunctional space) ที่สะท้อนวิถีชีวิตสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน วิลล่า ซาวอย ที่ห้องนั่งเล่นถูกออกแบบให้เป็นศูนย์กลางของการเชื่อมต่อทั้งในแนวราบและแนวดิ่ง ผ่านระบบทางลาดที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งไม่เพียงทำหน้าที่เป็นพื้นที่สำหรับการพักผ่อนเท่านั้น แต่ยังเป็นจุดเชื่อมต่อการสัญจรและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในบ้าน ซึ่งการออกแบบในลักษณะนี้จะเห็นได้เพิ่มเติมในงาน ยูนิเต ดาปิตาซียง แนวคิดเรื่องศูนย์กลางได้ถูกขยายขอบเขตจากระดับครัวเรือนไปสู่ระดับชุมชน ผ่านการออกแบบพื้นที่ส่วนกลางที่เรียกว่า "Rue intérieure" หรือถนนภายในอาคาร และพื้นที่บนดาดฟ้าที่รวมการใช้งานสาธารณะไว้ด้วยกัน การออกแบบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาแนวคิดเรื่อง "การอยู่อาศัยร่วมกัน" (Collective living) ที่เลอ กอร์บวซีพยายามสร้างความสมดุลระหว่างพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะ โดยการแปลงความหมายของเตาไฟจากองค์ประกอบทางกายภาพไปสู่แนวคิดเชิงนามธรรมของการสร้างพื้นที่ทางสังคมที่ตอบสนองต่อวิถีชีวิตสมัยใหม่ ซึ่งนับเป็นการปฏิวัติแนวคิดการออกแบบที่อยู่อาศัยในยุคสมัยใหม่อย่างแท้จริง

หลังคา ติความใหม่เป็นสวนดาดฟ้า หลังคาดาดฟ้าที่ใช้งานได้ การสร้างพื้นที่สีเขียวบนหลังคา รูปทรงอิสระของหลังคา ในการออกแบบโบสถ์นอเทรอดาม ดู โอต์ พื้นฐานในการมองหลังคาจากองค์ประกอบปกคลุมอาคาร สู่พื้นที่ใช้สอยที่มีชีวิต (Living space) ในรูปแบบของสวนดาดฟ้า การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีคอนกรีตเสริมเหล็กและระบบกันซึมที่ทำให้สามารถสร้างพื้นที่ใช้งานบนหลังคาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Cohen, 2004) การแปลงรูปนี้ไม่เพียงเป็นการพัฒนาทางเทคนิค แต่ยังสะท้อนการเปลี่ยนแปลงในระดับแนวความคิดที่มองหลังคาในฐานะพื้นที่ที่มีศักยภาพในการสร้างประสบการณ์ทางสถาปัตยกรรมและการเชื่อมต่อกับธรรมชาติในรูปแบบใหม่ (Frampton, 2007) การพัฒนาแนวคิดสวนดาดฟ้าของเลอ กอร์บวซีได้สร้างมิติใหม่ให้กับการใช้งานหลังคา โดยเฉพาะในผลงานอย่าง วิลล่า ซาวอย ที่สวนดาดฟ้าถูกออกแบบให้เป็นจุดสูงสุดของการเดินชมสถาปัตยกรรม และเป็นพื้นที่พักผ่อนที่เชื่อมโยงกับทิวทัศน์โดยรอบ (Benton, 2009) การตีความใหม่นี้แสดงให้เห็นการพัฒนาของรูปแบบ จากองค์ประกอบที่มีหน้าที่เชิงกายภาพเพียงอย่างเดียว สู่การเป็นพื้นที่อเนกประสงค์ที่ตอบสนองทั้งการใช้งาน สุนทริยภาพ และการควบคุมสภาพแวดล้อม แนวคิดนี้ได้กลายเป็นต้นแบบสำคัญของการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในสถาปัตยกรรมร่วมสมัยและการออกแบบเพื่อความยั่งยืน ที่มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากพื้นที่หลังคาอย่างมีประสิทธิภาพและการสร้างสมดุลระหว่างสถาปัตยกรรมกับธรรมชาติ (Von Moos, 2009)

การปิดล้อม พัฒนาเป็นผนังอิสระ การตีความใหม่ของ เลอ กอร์บวซี ต่อแนวคิดผนังปิดล้อมของเซมเปร์ แสดงให้เห็นการเปลี่ยนผ่านที่สำคัญในประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม จากการที่เซมเปร์มองผนังในฐานะองค์ประกอบที่มีหน้าที่ปิดล้อมและกำหนดขอบเขตของพื้นที่ เลอ กอร์บวซีได้ปฏิวัติแนวคิดนี้ด้วยการแยกผนังออกจากระบบโครงสร้าง ทำให้ผนังกลายเป็นเปลือกอาคารที่มีอิสระ โดยการพัฒนานี้เป็นผลมาจากการใช้เทคโนโลยีคอนกรีตเสริมเหล็กที่ช่วยให้โครงสร้างและผนังสามารถทำงานแยกจากกันได้ (Frampton, 2007) การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่เพียงเป็นการพัฒนาทางเทคนิค แต่ยังสะท้อนการเปลี่ยนแปลงในระดับแนวคิดที่มองผนังในฐานะเครื่องมือในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ภายในและภายนอก มากกว่าการเป็นเพียงขอบเขตที่แบ่งแยกพื้นที่ การพัฒนาแนวคิดผนังอิสระของเลอ กอร์บวซีนำไปสู่การสร้างสรรคระบบผนังกระจกและผนังทึบ ที่สามารถจัดวางได้อย่างอิสระตามความต้องการในการใช้งานและการควบคุมสภาพแวดล้อม (Curtis, 1996) ระบบนี้ปรากฏชัดเจนในผลงานอย่าง วิลล่า ซาวอย ที่ผนังถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างประสบการณ์

ทางสถาปัตยกรรม ผ่านการควบคุมแสง การมองเห็น และการไหลเวียนของพื้นที่ การตีความใหม่นี้ได้กลายเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาระบบ Curtain Wall ในสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ที่มุ่งเน้นความโปร่งใส ความยืดหยุ่น และการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อม มากกว่าการเป็นเพียงองค์ประกอบปิดล้อมอาคารแบบดั้งเดิม แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาของรูปแบบจากองค์ประกอบที่มีลักษณะตายตัวสู่ระบบที่มีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทการใช้งาน

ฐานราก ตีความใหม่ผ่านเสาลอย แสดงให้เห็นการตีความใหม่ของแนวคิดฐานราก จากทฤษฎีองค์ประกอบสี่ประการของเซมเพอร์ผ่านมุมมองสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ การแปลงรูปนี้ไม่เพียงเป็นการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพจากฐานต้นสู่ระบบเสาโครงสร้าง แต่ยังสะท้อนการพัฒนาของรูปแบบ จากฐานรากดั้งเดิมที่เน้นความมั่นคงและการยึดติดกับพื้นดิน สู่การสร้างความสัมพันธ์แบบใหม่ระหว่างอาคารกับพื้นที่ตั้ง ระบบเสาลอยนี้ได้กลายเป็นรูปแบบพื้นฐานของสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ที่สามารถพัฒนาและปรับเปลี่ยนได้ โดยยังคงรักษาแก่นของการเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างอาคารกับพื้นดิน แต่เพิ่มมิติของความโปร่ง การไหลเวียน และความต่อเนื่องของพื้นที่ การพัฒนานี้แสดงให้เห็นการจำแนกประเภทแบบใหม่ที่ไม่ได้ยึดติดกับรูปทรงหรือวัสดุแบบดั้งเดิม แต่มุ่งเน้นที่หลักการและความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ ซึ่งสามารถแสดงออกได้หลากหลายตามบริบทและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

โดยสรุปแล้วการตีความใหม่ขององค์ประกอบสี่ประการของเซมเพอร์ในมุมมองของเลอ กอร์บวซียุคนี้มีความคล้ายคลึงกับมุมมองของเซมเพอร์ในการมองสถาปัตยกรรมแบบแยกส่วน แต่เซมเพอร์นั้นมองว่า การแยกส่วนองค์ประกอบสี่ประการมีรากฐานมาจากการศึกษาวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์และมานุษยวิทยาของที่อยู่อาศัย เขามองว่า องค์ประกอบเหล่านี้เป็นผลมาจากการพัฒนาทางวัฒนธรรมและการตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ การแยกส่วนของเขาจึงเป็นการอธิบายที่มาและความหมายเชิงวัฒนธรรมของแต่ละองค์ประกอบ ในทางกลับกัน เลอ กอร์บวซียุคนี้มองการแยกส่วนในเชิงการปฏิบัติและการปฏิรูป เขาใช้การแยกส่วนเป็นเครื่องมือในการตั้งคำถามและท้าทายความเข้าใจดั้งเดิมเกี่ยวกับองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม การแยกส่วนของเขานำไปสู่การเสนอแนวคิดใหม่ เช่น การแยกโครงสร้างออกจากผนัง หรือการยกอาคารลอยจากพื้น ซึ่งเป็นการตีความองค์ประกอบแบบดั้งเดิมในบริบทใหม่ของเทคโนโลยีและสังคมสมัยใหม่ ดังนั้น แม้ว่าทั้งสองจะใช้วิธีการแยกส่วนเหมือนกัน แต่เซมเพอร์ใช้เพื่อทำความเข้าใจและอธิบาย ในขณะที่เลอ กอร์บวซียุคนี้เพื่อปฏิบัติและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ความแตกต่างนี้สะท้อนให้เห็นถึงบริบททางประวัติศาสตร์และเป้าหมายที่แตกต่างกันของสถาปนิกทั้งสอง อย่างไรก็ตาม การที่ทั้งคู่เลือกใช้วิธีการแยกส่วนวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า การทำความเข้าใจสถาปัตยกรรมผ่านการแยกองค์ประกอบพื้นฐานเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความเข้าใจและพัฒนาทฤษฎีทางสถาปัตยกรรม

การวิเคราะห์จากกรณีศึกษา

1) วิลล่า ซาวอย

วิลล่า ซาวอย แสดงถึงหลักการห้าประการของเลอ กอร์บวซียุคนี้ พร้อมทั้งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบดั้งเดิมสามารถถูกแปลงรูปผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ในช่วงยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม อาคารยังรักษาองค์ประกอบพื้นฐานทางการจำแนกประเภทไว้ดังแสดงในรูปที่ 1 ในขณะที่ตีความการแสดงออกของมันใหม่อย่างสิ้นเชิง โดยสามารถสังเคราะห์ระหว่างทฤษฎี รูปแบบ กับนวัตกรรมเทคโนโลยีได้ ดังนี้

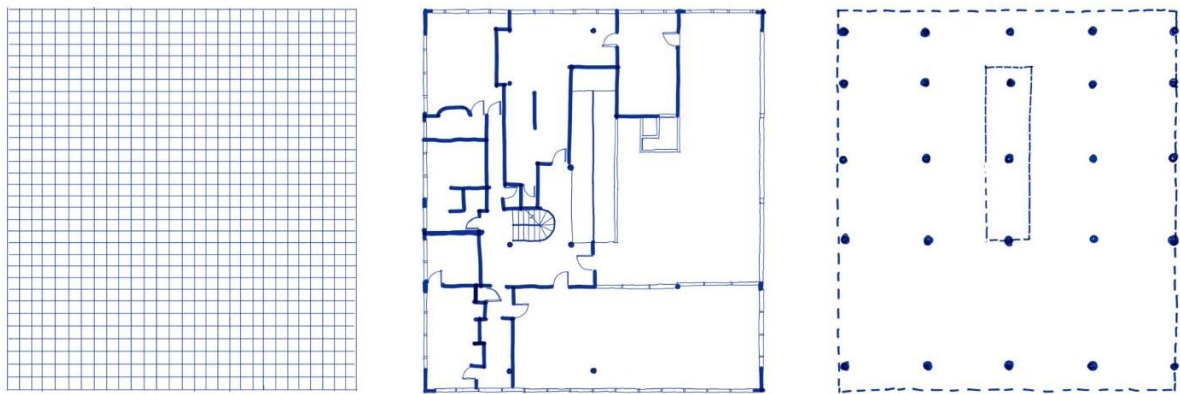
การผสมผสานระหว่างแนวคิดเรื่องรูปแบบพื้นฐานของเซมเพอร์ กับความเป็นไปได้ของเทคโนโลยีคอนกรีตเสริมเหล็กสมัยใหม่อย่างลงตัว (Frampton, 2007) การใช้ระบบเสาลอย ไม่เพียงแต่แสดงการตีความใหม่ของฐานราก แต่ยังสะท้อนการพัฒนาของรูปแบบ จากองค์ประกอบที่เน้นความมั่นคงและการยึดติดกับพื้นดิน สู่ระบบโครงสร้างที่สร้างความสัมพันธ์ใหม่ระหว่างอาคารกับพื้นที่ตั้ง (Curtis, 1996) การผสมผสานนี้แสดงให้เห็นว่า รูปแบบ สามารถพัฒนาและปรับเปลี่ยนได้โดยไม่สูญเสียแก่นของความหมายดั้งเดิม:

ผนังและหน้าต่าง ใน วิลล่า ซาวอย แสดงแนวคิดการปิดล้อมพื้นที่แบบดั้งเดิมกับการแสดงออกแบบใหม่ผ่านผนังอิสระและหน้าต่างแนวนอน (Cohen, 2004) เลอ กอร์บวซียุคนี้ไม่ได้ปฏิเสธหน้าที่พื้นฐานของ รูปแบบ แต่พัฒนาวิธีการแสดงออก

ใหม่ที่ตอบสนองต่อความต้องการในการใช้งานและการรับรู้พื้นที่แบบสมัยใหม่ การพัฒนานี้แสดงให้เห็นความต่อเนื่องของการจำแนกประเภทที่สามารถปรับตัวตามบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Benton, 2007)

ประโยชน์ใช้สอยกับนวัตกรรมการออกแบบ สวนดาดฟ้าของ วิลล่า ซาวอย แสดงการสังเคราะห์ระหว่างแนวคิดหลังคาแบบดั้งเดิมกับการสร้างพื้นที่ใช้สอยใหม่ (Von Moos, 2009) การแปลงหลังคาให้เป็นพื้นที่พักผ่อนกลางแจ้งไม่เพียงแต่เป็นการพัฒนาทางเทคนิค แต่ยังสะท้อนการพัฒนาของ รูปแบบ ที่ตอบสนองต่อวิถีชีวิตสมัยใหม่ การสังเคราะห์นี้แสดงให้เห็นว่า การจำแนกประเภท สามารถพัฒนาเพื่อรองรับการใช้งานใหม่โดยยังคงรักษาทักษะพื้นฐานไว้

ระบบและความยืดหยุ่น ผังพื้นที่สระใน วิลล่า ซาวอย แสดงการสังเคราะห์ระหว่างระบบกริด ที่เป็นระเบียบกับความยืดหยุ่นในการจัดพื้นที่ใช้สอย (Mallgrave, 1996) การแยกระบบโครงสร้างออกจากการจัดพื้นที่ไม่เพียงแต่เป็นนวัตกรรมทางเทคนิค แต่ยังสะท้อนการพัฒนาของรูปแบบ ที่สามารถรองรับความหลากหลายของการใช้งานภายใต้ระบบที่เป็นมาตรฐาน การสังเคราะห์นี้แสดงให้เห็นการพัฒนาของ การจำแนกประเภท ที่สามารถสร้างสมดุลระหว่างความเป็นระบบกับความยืดหยุ่นในการใช้งาน

รูปที่ 2 ระบบระเบียบของงาน วิลล่า ซาวอย

Figure 2 The Ordering System of Villa Savoy

2) ยูนิเต ดาปิตาซียง

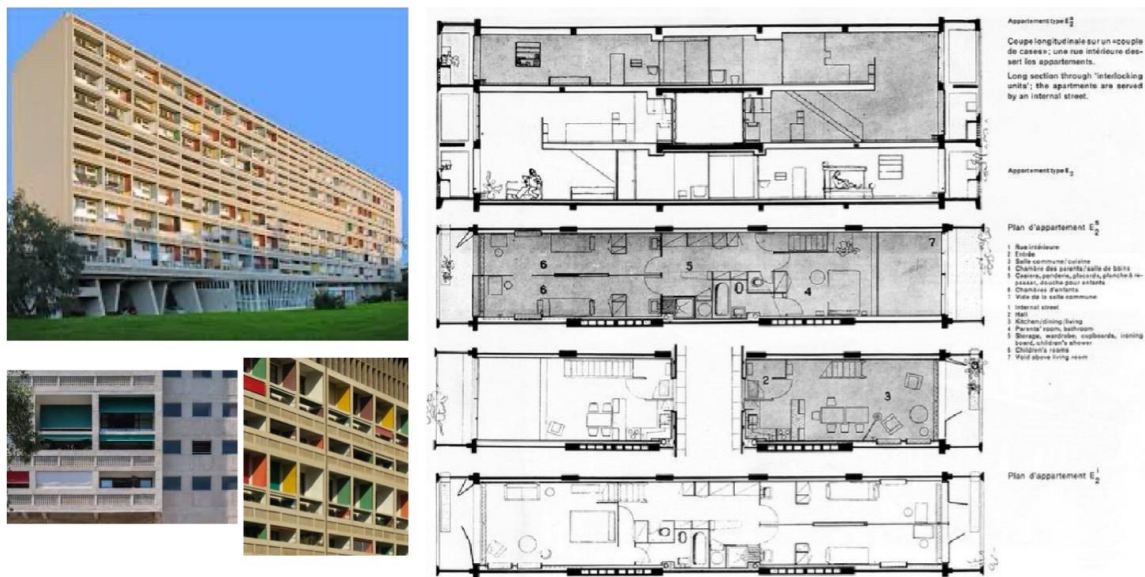
โครงการนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่อยู่อาศัยแบบดั้งเดิมสามารถถูกตีความใหม่ในระดับเมือง เป็นการผสมผสานแนวคิดของดอร์นเข้ากับเทคนิคการก่อสร้างสมัยใหม่ แสดงให้เห็นถึงการบูรณาการแนวคิดที่สำคัญสองประการ คือ แนวคิดการจำแนกประเภทด้วยระบบมาตรฐานของดอร์น ที่เน้นการจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล และแนวคิดเรื่องการใช้เทคโนโลยีการก่อสร้างสมัยใหม่ที่เอื้อต่อการผลิตในระบบอุตสาหกรรม การผสมผสานแนวคิดทั้งสองนี้ไปสู่การพัฒนา รูปแบบที่อยู่อาศัยที่ไม่เพียงแต่ตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของการอยู่อาศัย แต่ยังสามารถขยายขนาดและปรับใช้ในบริบทของเมืองสมัยใหม่ โดยมีประเด็นในการวิเคราะห์ ดังนี้

รูปแบบ ที่อยู่อาศัยในบริบทเมือง ยูนิเต ดาปิตาซียง แสดงการตีความใหม่ของรูปแบบที่อยู่อาศัยรวม (Collective Housing Type) ในระดับเมือง ดังรูปที่ 3 โดยการผสมผสานแนวคิดการจัดวางอย่างมีประสิทธิภาพของดอร์นเข้ากับความต้องการของสังคมสมัยใหม่ (Frampton, 2007) เลอ กอร์บูซีเย พัฒนา รูปแบบ จากอาคารพักอาศัยรวมแบบดั้งเดิมสู่แนวคิด "เมืองในแนวตั้ง" (Vertical City) ที่บรรจุฟังก์ชันต่าง ๆ ของเมืองไว้ในอาคารเดียว (Curtis, 1996) การพัฒนานี้แสดงให้เห็นการแปลงรูปของรูปแบบที่อยู่อาศัยจากการตอบสนองความต้องการพื้นฐานสู่การสร้างชุมชนที่สมบูรณ์

ระบบโมดูลาร์กับการอยู่อาศัยร่วมกัน การใช้ระบบโมดูลาร์ในการออกแบบหน่วยพักอาศัยแสดงการสังเคราะห์ระหว่างแนวคิดการจัดองค์ประกอบอย่างมีระบบของโครงสร้างกับความต้องการความยืดหยุ่นในการอยู่อาศัย (Gans, 2006) เลอ กอร์บูซีเย พัฒนาระบบการจัดวางที่พักอาศัยแบบ "Bottle Rack" ที่สามารถรองรับหน่วยพักอาศัยที่หลากหลายภายใต้ระบบมาตรฐานเดียวกัน (Benton, 2007) แสดงให้เห็นการพัฒนาของรูปแบบที่สามารถตอบสนองความต้องการที่แตกต่าง ในขณะที่รักษาประสิทธิภาพในการก่อสร้าง

เทคโนโลยีการก่อสร้างกับสังคมสมัยใหม่ การใช้ระบบคอนกรีตเสริมเหล็กหล่อสำเร็จ (Prefabricated concrete) แสดงการสังเคราะห์ระหว่างเทคโนโลยีสมัยใหม่กับความต้องการที่อยู่อาศัยในยุคหลังสงคราม (Von Moos, 2009) การพัฒนาระบบการก่อสร้างที่มีประสิทธิภาพนี้ไม่เพียงตอบสนองต่อความต้องการที่อยู่อาศัยจำนวนมาก แต่ยังสร้างรูปแบบใหม่ของการอยู่อาศัยที่สะท้อนอุดมการณ์ของสังคมสมัยใหม่

พื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะ การจัดการพื้นที่ใน ยูนิเต้ ดาบีตาซียง แสดงการสังเคราะห์ระหว่างความต้องการความเป็นส่วนตัวกับการสร้างชุมชน เลอ กอร์บูซีเยพัฒนาระบบการจัดวางที่สร้างสมดุลระหว่างหน่วยพักอาศัยส่วนตัวกับพื้นที่สาธารณะ เช่น ถนนในอาคาร และพื้นที่ลาดฟ้า แสดงให้เห็นการพัฒนาของ รูปแบบ ที่ตอบสนองทั้งมิติส่วนตัวและสาธารณะของการอยู่อาศัย

รูปที่ 3 ยูนิเต้ ดาบีตาซียง

Figure 3 Unite d'Habitation

Source: Adapted from Stoneham (n.d.)

3) โบสถ์นอเทรอดาม ดู โอต์

รูปแบบสถาปัตยกรรมศาสนสถานถูกตีความใหม่อย่างสิ้นเชิง ในขณะที่ยังคงรักษาคุณภาพพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สำคัญไว้ แสดงให้เห็นว่า รูปแบบดั้งเดิมสามารถถูกแปลงรูปในขณะที่ยังรักษาลักษณะพื้นฐานไว้ได้

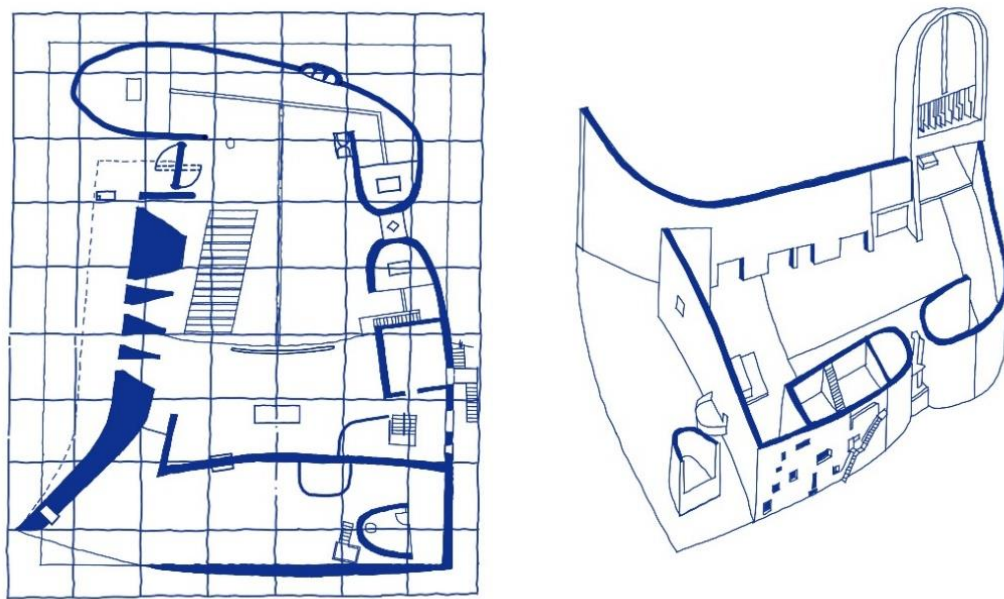
รูปแบบศาสนสถานกับภาษาสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ โบสถ์นอเทรอดาม ดู โอต์ ดังรูปที่ 4 แสดงการตีความใหม่ของรูปแบบโบสถ์ (Church Type) โดยเลอ กอร์บูซีเยพัฒนารูปทรงอิสระที่แตกต่างจากขนบดั้งเดิม แต่ยังคงรักษาแก่นของ

องค์ประกอบสำคัญของศาสนสถาน เช่น หอระฆัง แท่นบูชา และพื้นที่ประกอบพิธีกรรม (Curtis, 1996) การตีความใหม่นี้แสดงให้เห็นว่า รูปแบบ สามารถถูกพัฒนาโดยไม่สูญเสียความหมายทางจิตวิญญาณ

แสงกับพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ การจัดการกับแสงใน โบสถ์นอเทรอดาม ดู โอต์ สะท้อนการสังเคราะห์ระหว่างการนำแสงเข้าสู่อาคารแบบดั้งเดิมกับเทคนิคสมัยใหม่ (Samuel, 2004) โดยใช้ช่องแสงที่มีขนาดและรูปทรงแตกต่างกัน รวมถึงการใช้ผนังหนาที่เจาะช่องในมุมลึก เพื่อสร้างคุณภาพของแสงที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ (Gans, 2006) การพัฒนานี้แสดงให้เห็นการรักษาความศักดิ์สิทธิ์ผ่านการจัดการกับแสงในรูปแบบใหม่

เทคโนโลยีก่อสร้างกับรูปทรงอินทรีย์ การใช้คอนกรีตเสริมเหล็กในการสร้างรูปทรงอิสระ แสดงการสังเคราะห์ระหว่างเทคโนโลยีสมัยใหม่กับการแสดงออกทางสถาปัตยกรรมแบบอินทรีย์ (Cohen, 2004) เลอ กอร์บูซีเยใช้ความสามารถของวัสดุและเทคนิคสมัยใหม่ในการสร้างรูปทรงที่สื่อถึงความศักดิ์สิทธิ์ผ่านความสง่างามของรูปทรง (Von Moos, 2009) การพัฒนานี้แสดงให้เห็นการผสมผสานระหว่างนวัตกรรมทางโครงสร้างกับการสร้างความหมายทางสถาปัตยกรรม

พื้นที่ภายในกับภายนอก การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ภายในและภายนอกแสดงการสังเคราะห์ระหว่างแนวคิดการแบ่งแยกพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์แบบดั้งเดิมกับการเชื่อมต่อกับธรรมชาติแบบสมัยใหม่ (Baker, 2001) ผนังโค้งและหลังคาที่ต่อเนื่องกันสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ประกอบพิธีกรรมภายในกับภูมิทัศน์โดยรอบ แสดงให้เห็นการพัฒนาของรูปแบบที่เปิดรับความสัมพันธ์กับธรรมชาติมากขึ้น

รูปที่ 4 โบสถ์นอเทรอดาม ดู โอต์

Figure 4 Notre Dame du Haut

จากการเปรียบเทียบทั้งสามผลงาน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 จะเห็นว่าแนวคิดเรื่อง รูปแบบ ของเลอ กอร์บูซีเย มิได้คงอยู่ในรูปแบบที่ตายตัว หากแต่เปลี่ยนแปลงไปตามแนวโน้มของโครงการและบริบทที่ต่างกัน วิลล่า ซาวอย แสดงภาพของ รูปแบบ ในฐานะรูปแบบสมัยใหม่ที่มีความเป็นสากล ส่วน ยูนิเท ดาบีตาซิง เป็นการนำ รูปแบบ ไปปรับใช้ในบริบทของการอยู่อาศัยแบบกลุ่ม ส่วน โบสถ์นอเทรอดาม ดู โอต์ แสดงให้เห็นการคืนความหมายเชิงจิตวิญญาณให้กับ รูปแบบ ผ่าน

รูปทรงและแสงสว่าง ผลลัพธ์สะท้อนการเคลื่อนผ่านของ รูปแบบ จากโครงสร้างนามธรรม ไปสู่พื้นที่ของการแปรความและตีความใหม่ตามเจตนา

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบทั้งสามกรณีศึกษา เพื่อชี้ให้เห็นถึงมิติที่มีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกัน

Table 1 Comparison of three case studies to identify similar or different dimensions

มิติ / ผลงาน Dimensions/ Projects	วิลล่า ซาวอย Villa Savoye	ยูนิเต้ ดาปิตาซียง Unité d'Habitation	โบสถ์นอเทรอดาม ดู โอต์ Notre Dame du Haut
แนวคิดเรื่องรูปแบบ The concept of type	รูปแบบ แบบสมัยใหม่ที่เป็นรูปแบบสากล A modern architectural type characterized by a universal form.	รูปแบบ ที่ผสมระหว่าง ระบบมาตรฐาน กับที่อยู่อาศัยรวมที่ผสมผสาน A type that integrates standardized systems with hybrid models of collective housing.	รูปแบบ แบบเชิงสัญลักษณ์ และรองรับพิธีกรรมที่เปิดสู่จิตวิญญาณ A symbolic and ritualistic architectural type that opens toward the spiritual realm.
การจัดกาที่ว่าง Organization of space	ผังอิสระ, ที่ว่างลอยตัว The Free Plan and the Concept of Floating Space.	การวางแนวแกนกลางแนวตั้ง และพื้นฐานของระบบหน่วย The organization of a central vertical axis and the foundation of a unit-based system.	ที่ว่างสั่นไหว มีการเชื่อมต่อกับธรรมชาติโดยรอบ A seamless spatial flow integrated with the natural environment.
โครงสร้าง Structure	เสาที่ยกลอย แผ่นพื้น และระบบตารางเสา Pilotis, Slabs, and the Column-Grid System.	โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็กการใช้ระบบตารางแบบโมดูลาร์ Reinforced concrete structure with a modular grid system.	ผนังหนา, โครงสร้างที่เน้นแสงและน้ำหนัก Thick walls and a structure that emphasizes light and weight.
รูปทรง Form	มีรูปทรงเรขาคณิตเรียบง่าย ส่วนใหญ่อยู่ในรูปของ “กล่อง” แนวนอน Characterized by simple geometric forms, predominantly in the shape of a horizontal box	มีรูปทรงที่เป็นการเรียงตัวจากการออกแบบด้วยระบบโมดูลาร์แบบบล็อกแนวตั้ง The form is composed of vertically stacked blocks designed through a modular system.	รูปทรงโค้งและเชิงสัญลักษณ์ Curvilinear and symbolic forms.
ความสัมพันธ์กับบริบท Contextual relationship	ตัดขาดจากบริบทโดยรอบ Isolated from its contextual surroundings.	สร้างชุมชนทางตั้งในพื้นที่เมืองเพื่อสะท้อนถึงสังคมสมัยใหม่ To create vertical communities within urban areas as a reflection of modern society.	สื่อสารกับบริบทธรรมชาติ วัฒนธรรม ศาสนา Engages with the natural, cultural, and religious context.

6. การอภิปรายผล สรุป และข้อเสนอแนะ

6.1 อภิปรายผล

การศึกษาเรื่องรูปแบบและการจำแนกประเภทในงานสถาปัตยกรรมของเลอ กอร์บุซีย ได้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นสำคัญหลายประการเกี่ยวกับพัฒนาการและความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีดั้งเดิมกับแนวคิดสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1) การตีความแนวคิดดั้งเดิมภายใต้บริบทร่วมสมัย

การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า แม้เลอ กอร์บุซีย จะถูกมองว่าเป็นผู้ปฏิวัติแนวคิดทางสถาปัตยกรรม แต่จากการวิเคราะห์เชิงลึกพบว่า หลักการห้าประการของเขาไม่ได้แยกขาดจากทฤษฎีดั้งเดิม หากแต่เป็นการตีความใหม่ภายใต้บริบทของความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คอร์ทิส (Curtis, 2015) ที่ระบุว่า "กอร์บุซียไม่เคยละทิ้งบทเรียนจากประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม แต่เลือกที่จะตีความใหม่เพื่อตอบสนองต่อความท้าทายของยุคสมัย"

กรณีของระบบเสาลอย แสดงให้เห็นถึงการตีความแนวคิด รูปแบบของคันทรี ที่ว่าด้วยหลักการพื้นฐานของรูปแบบมากกว่าการลอกเลียนภายนอก เลอ กอร์บุซีย ได้รักษาแก่นของความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างกับรูปทรงไว้ แต่แสดงออกด้วยวิธีการและวัสดุใหม่ การตีความใหม่นี้ทำให้เกิดการตั้งคำถามว่า รูปแบบในสถาปัตยกรรมร่วมสมัยควรถูกนิยามอย่างไร ในยุคที่เทคโนโลยีและความต้องการทางสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2) ความเชื่อมโยงระหว่างนวัตกรรมทางเทคโนโลยีกับแนวคิดการจำแนกประเภท

การวิเคราะห์กรณีศึกษาทั้งสามแห่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันแนบแน่นระหว่างพัฒนาการทางเทคโนโลยีการก่อสร้างกับการเปลี่ยนแปลงแนวคิดเรื่องการจำแนกประเภทอาคาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้คอนกรีตเสริมเหล็กที่ทำให้เกิดความเป็นไปได้ใหม่ ๆ ในการออกแบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเฮมเปอร์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวัสดุกับรูปแบบ ในกรณีของ วิลล่า ซาวอย เทคโนโลยีคอนกรีตเสริมเหล็กได้ปลดปล่อยข้อจำกัดของผนังรับน้ำหนัก นำไปสู่การสร้างพื้นที่ภายในที่มีความต่อเนื่องและยืดหยุ่น ในขณะที่ ยูนิเต ดาปิตาซียง แสดงให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเดียวกันในบริบทของการอยู่อาศัยรวมขนาดใหญ่ ซึ่งนำไปสู่การสร้างรูปแบบชุมชนแนวตั้งที่บูรณาการความสัมพันธ์ทางสังคมรูปแบบใหม่

อย่างไรก็ตามการอภิปรายนี้นำไปสู่คำถามที่ว่า เมื่อเทคโนโลยีในปัจจุบันก้าวหน้าไปอย่างมาก แนวคิดเรื่องการจำแนกประเภทอาคารจะยังคงมีความหมายในบริบทของการสร้างสรรค์รูปทรงที่แทบไม่มีข้อจำกัดทางโครงสร้างอีกต่อไปหรือไม่ การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า แม้ข้อจำกัดทางกายภาพจะลดลง แต่หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรูปทรงหน้าที่ใช้สอย และบริบทยังคงมีความสำคัญ

3) พัฒนาการของแนวคิดตลอดช่วงการทำงานของเลอ กอร์บุซีย

การวิเคราะห์กรณีศึกษาทั้งสามซึ่งเรียงตามลำดับเวลาแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของแนวคิดเรื่องรูปแบบและการจำแนกประเภทในงานของเลอ กอร์บุซีย ซึ่งมีความน่าสนใจว่าเขามีความใกล้ชิดกับแนวทางเดียวตลอดการทำงาน แต่มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาแนวคิดอย่างต่อเนื่อง จาก วิลล่า ซาวอย ที่แสดงแนวคิดเรื่องบ้านในฐานะ "เครื่องจักรสำหรับการอยู่อาศัย" ซึ่งเน้นมาตรฐานและระบบ ไปสู่ ยูนิเต ดาปิตาซียง ที่ให้ความสำคัญกับมิติทางสังคมมากขึ้น และ โบสถ์นอเทรอดาม ดูโอต์ ที่แสดงการผสมผสานระหว่างนวัตกรรมกับการแสดงออกทางจิตวิญญาณและวัฒนธรรม

พัฒนาการนี้สะท้อนให้เห็นถึงความยืดหยุ่นในการคิดและการยอมรับว่า แนวคิดเรื่องรูปแบบไม่ใช่กรอบตายตัว แต่เป็นสิ่งที่สามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาได้ตามบริบทและความเข้าใจที่เพิ่มพูนขึ้น ดังที่ มอนเนโอ (Moneo, 1978) ได้กล่าวไว้ว่า "ประเภทในสถาปัตยกรรมไม่ใช่การจำกัดกรอบ แต่เป็นกรอบที่เปิดโอกาสให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการตีความใหม่"

4) การบูรณาการระหว่างกรอบทฤษฎีทั้งสาม

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า แนวคิดของเลอ กอร์บูซีเยไม่ได้สอดคล้องกับกรอบทฤษฎีใดกรอบหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการบูรณาการระหว่างแนวคิดของคัตร์แมร์ ในแง่ของหลักการพื้นฐาน แนวคิดของดुरองต์ในแง่ของความเป็นระบบและประโยชน์ใช้สอย และแนวคิดของเซมเปอร์ในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างวัสดุกับรูปแบบ การบูรณาการนี้สะท้อนให้เห็นว่าการแบ่งแยกทฤษฎีสถาปัตยกรรมออกเป็นกลุ่มแนวคิดที่แยกจากกันอาจไม่สอดคล้องกับความซับซ้อนของการปฏิบัติจริง โดยเฉพาะในยุคสมัยใหม่ที่มีการออกแบบต้องคำนึงถึงปัจจัยที่หลากหลาย ทั้งด้านเทคนิค สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ดังที่ เฟรมพ์ตัน Frampton (2007) ได้เสนอว่า "สถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าต้องสามารถตอบสนองต่อทั้งข้อกำหนดทางเทคนิคและความหมายทางวัฒนธรรมไปพร้อมกัน"

5) นัยยะต่อการศึกษาและปฏิบัติทางสถาปัตยกรรมในปัจจุบัน

การศึกษานี้มีนัยยะสำคัญต่อการศึกษาและการปฏิบัติทางสถาปัตยกรรมในปัจจุบัน โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องการสร้างสมดุลระหว่างนวัตกรรมกับความต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์ ในยุคที่มีการออกแบบด้วยคอมพิวเตอร์และการก่อสร้างด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่เปิดโอกาสให้สามารถสร้างรูปทรงที่ซับซ้อนและหลากหลายได้อย่างไม่มีขีดจำกัด การเข้าใจหลักการพื้นฐานของรูปแบบและการจำแนกประเภทจึงยิ่งมีความสำคัญในการสร้างความหมายและความเชื่อมโยงกับบริบท นอกจากนี้ ในยุคที่เผชิญกับความท้าทายทางสิ่งแวดล้อมและสังคม แนวคิดของเลอ กอร์บูซีเยในการบูรณาการระหว่าง นวัตกรรมทางเทคนิคกับการตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ยังคงมีความเกี่ยวข้องอย่างยิ่ง โดยเฉพาะแนวคิดเรื่องสวนดาดฟ้า ที่ปัจจุบันได้พัฒนาเป็นแนวคิดเรื่องสถาปัตยกรรมสีเขียว และแนวคิดเรื่องการบูรณาการพื้นที่สาธารณะในอาคารที่อยู่อาศัยรวม ซึ่งสอดคล้องกับความพยายามในการสร้างชุมชนที่มีชีวิตชีวาในเมืองหนาแน่น

6.2 การอภิปรายผลเชิงทฤษฎี: ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปแบบ แบบจำลอง และร่องรอยในงานสถาปัตยกรรม

แม้บทความนี้จะเริ่มต้นด้วยการอธิบายแนวคิดเชิงพรรณนาเพื่อสร้างกรอบการทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ และแบบจำลอง หากแต่เมื่อพิจารณาในระดับโครงสร้างความคิด กลับสะท้อนให้เห็นช่องว่างระหว่างสิ่งที่เป็นามธรรมกับสิ่งที่ปรากฏจริง ทั้งในแง่ความหมาย รูปแบบ และการใช้งาน ผลงานของ เลอ กอร์บูซีเย ที่ถูกหยิบยกขึ้นในบทความนี้จึงไม่ได้ทำหน้าที่เพียงเป็นตัวอย่างประกอบทฤษฎี หากยังเผยให้เห็นกลไกของการแปรความ การสืบทอด และการท้าทายต่อชุดความรู้ก่อนหน้า ซึ่งทั้งหมดนี้นำไปสู่การประกอบสร้างพื้นที่ของการโต้แย้งเชิงแนวคิดอย่างมีทิศทาง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงพัฒนาการของ รูปแบบ แบบจำลอง จากทฤษฎีสู่ร่องรอยทางสถาปัตยกรรม

Table 2 The development of type and models from theory to architectural traces

ลำดับ No.	ช่วงเวลา Period	แนวคิดหลัก ทางทฤษฎี Theoretical Idea	รูปแบบ หรือแม่แบบ Type / Model	นามธรรม หรือ รูปธรรม Abstract /Physical	ข้อเสนอการขยายทฤษฎี Theoretical Expansion
1	18th C คัตร์แมร์ Quatremère	ต้นแบบทาง ความคิด Archetype	ประเภท Type	นามธรรม Abstract	ตั้งต้นจากภาษาร่วม Grounded in a collective formal language.
2	19th C ดुरองต์ Durand	การจัดวางฟังก์ชัน การใช้งาน Functional disposition	แม่แบบ Model	กึ่งนามธรรม Semi-abstract	กำหนดระบบสื่อสารรูปแบบ Defines a system of formal expression.

ลำดับ No.	ช่วงเวลา Period	แนวคิดหลัก ทางทฤษฎี Theoretical Idea	รูปแบบ หรือแม่แบบ Type / Model	นามธรรม หรือ รูปธรรม Abstract /Physical	ข้อเสนอการขยายทฤษฎี Theoretical Expansion
3	Early 20th C เซมเปอร์ Semper	องค์ประกอบสี่ ประการ Four Elements of Architecture)	แม่แบบ Model	รูปธรรม Physical	แสดงรากวัฒนธรรมในรูปแบบ ที่ถูกสร้างขึ้น Expresses cultural roots through built form.
4	1920s เลอคอร์บุซียะ Le Corbusier	หลักการสมัยใหม่ ห้าประการ Five Points of Architecture	แม่แบบ + ประเภท เชิงนามธรรม Model + abstract type	นามธรรมที่แปลงสู่ กายภาพ Abstraction translated into the physical	พิสูจน์ความคลี่คลายของ ประเภทสมัยใหม่ To demonstrate the unraveling of the modern architectural type.

6.3 สรุปผล

การศึกษาเรื่องรูปแบบและการจำแนกประเภทในงานสถาปัตยกรรมของเลอ คอร์บุซียะ ได้นำไปสู่ข้อค้นพบสำคัญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีดั้งเดิมกับการปฏิบัติในสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ความต่อเนื่องทางแนวคิด แม้เลอ คอร์บุซียะจะถูกมองว่าเป็นผู้ปฏิวัติสถาปัตยกรรม แต่การศึกษานี้พบว่าหลักการห้าประการและงานออกแบบของเขามีความเชื่อมโยงอย่างลึกซึ้งกับทฤษฎีฐานดั้งเดิม โดยเฉพาะแนวคิดเรื่อง รูปแบบ ของ คัตร์แมร์ การจัดหมวดหมู่ตามหน้าที่ใช้สอยของคูรองด์ และความสัมพันธ์ระหว่างวัสดุกับรูปแบบของเซมเปอร์ สิ่งที่เลอ คอร์บุซียะทำ คือ การตีความแนวคิดเหล่านี้ใหม่ในบริบทของเทคโนโลยีและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

2) การบูรณาการนวัตกรรมกับหลักการพื้นฐาน งานของเลอ คอร์บุซียะแสดงให้เห็นถึงการผสมผสานอย่างมีวิวัฒนาการระหว่างนวัตกรรมทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะคอนกรีตเสริมเหล็ก กับหลักการพื้นฐานทางสถาปัตยกรรม การใช้เสาลอย ผังอิสระ และผนังอิสระ ไม่ใช่เพียงการสร้างสรรครูปแบบใหม่ แต่เป็นการตีความหลักการสถาปัตยกรรมดั้งเดิมในบริบทของความเป็นไปได้ทางเทคนิคที่เปลี่ยนแปลงไป

3) พัฒนาการของแนวคิดตามช่วงเวลา จากการวิเคราะห์กรณีศึกษาทั้งสามแห่ง พบว่า แนวคิดของเลอ คอร์บุซียะไม่ได้หยุดนิ่ง แต่มีพัฒนาการตามช่วงเวลา โดยช่วงแรกเน้นการสร้างมาตรฐานและระบบที่เป็นสากลในการออกแบบ วิลล่า ซาวอย ช่วงกลางให้ความสำคัญกับการตอบสนองความต้องการทางสังคมในวงกว้างในการออกแบบ ยูนิเต ดาบีตาซียง และช่วงท้ายมุ่งผสมผสานระหว่างนวัตกรรมกับการแสดงออกทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณในการออกแบบ โบสถ์นอเทรอดาม ดู โอต์ พัฒนาการนี้แสดงให้เห็นถึงความยืดหยุ่นในการคิดและการเปิดรับอิทธิพลจากบริบทที่แตกต่างกัน

4) ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบกับบริบท เลอ คอร์บุซียะไม่ได้สร้างรูปแบบที่แยกขาดจากบริบท ดังที่มักถูกวิจารณ์ แต่มีความตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างอาคารกับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะในช่วงหลังของการทำงาน การใช้หลังคาสวนใน วิลล่า ซาวอย การบูรณาการพื้นที่สาธารณะใน ยูนิเต ดาบีตาซียง และการออกแบบที่ตอบสนองต่อลักษณะภูมิประเทศและแสงธรรมชาติใน โบสถ์นอเทรอดาม ดู โอต์ แสดงให้เห็นถึงความใส่ใจต่อบริบทในรูปแบบที่แตกต่างกัน

5) นัยยะต่อสถาปัตยกรรมร่วมสมัย แนวคิดเรื่องรูปแบบและการจำแนกประเภทในงานของเลอ คอร์บุซียะยังคงมีความสำคัญต่อสถาปัตยกรรมร่วมสมัย โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องการสร้างสมดุลระหว่างนวัตกรรมกับความต่อเนื่อง

ทางประวัติศาสตร์ การบูรณาการระหว่างเทคโนโลยีกับการตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ และการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างอาคารกับบริบททางสังคมและสิ่งแวดล้อม

6) มรดกทางความคิด การศึกษาพบว่า แม้บริบททางสถาปัตยกรรมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากนับตั้งแต่สมัยของเลอ กอร์บุซีเย แต่มรดกทางความคิดของเขายังคงมีอิทธิพลต่อการออกแบบร่วมสมัย โดยเฉพาะแนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรูปทรง หน้าที่ใช้สอย และเทคโนโลยี การศึกษานี้ยืนยันว่า ทฤษฎีฐานยังคงเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาสถาปัตยกรรม แม้ในยุคที่ทั้งเทคโนโลยีและความต้องการทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

โดยสรุป การศึกษานี้ได้เสนอมุมมองใหม่ต่อการเข้าใจแนวคิดเรื่องรูปแบบและการจำแนกประเภทในงานของเลอ กอร์บุซีเย โดยชี้ให้เห็นว่า หลักการสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ของเขาไม่ได้ปฏิเสธทฤษฎีฐานดั้งเดิม แต่เป็นการพัฒนาต่อยอดที่ตอบสนองต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ความเข้าใจนี้มีนัยสำคัญต่อการศึกษาศาสตร์สถาปัตยกรรมและการพัฒนาแนวทางการออกแบบในปัจจุบัน ซึ่งต้องเผชิญกับความท้าทายในการสร้างสมดุลระหว่างนวัตกรรมกับความต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์ และการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีกับการตอบสนองต่อความต้องการทางสังคมและวัฒนธรรม

6.3 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้ได้นำเสนอการวิเคราะห์แนวคิดเรื่องรูปแบบและการจำแนกประเภทในงานของเลอ กอร์บุซีเย ซึ่งมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้ในเชิงทฤษฎีเพื่อการขยายกรอบการศึกษา ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องรูปแบบและการจำแนกประเภทระหว่างเลอ กอร์บุซีเยกับสถาปนิกสมัยใหม่คนสำคัญอื่น ๆ เช่น ปีเตอร์ ซุมทอร์ (Peter Zumthor) และฌอง นูเวล (Jean Nouvel) เพื่อให้เห็นความหลากหลายในการตีความแนวคิดดั้งเดิมภายใต้กระแสสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ และการพัฒนารอบทฤษฎีในเชิงบูรณาการ การศึกษานี้ชี้ให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการพัฒนารอบทฤษฎีที่บูรณาการแนวคิดเรื่องรูปแบบและการจำแนกประเภทจากยุคคลาสสิก ยุคสมัยใหม่ และยุคหลังสมัยใหม่ เข้าด้วยกัน โดยคำนึงถึงมิติทางเทคโนโลยี สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

ประเด็นของ รูปแบบ แบบจำลอง และร่องรอย มิได้ปรากฏในฐานะโครงสร้างที่ถูกทำให้ชัดเจน หากแต่แสดงตัวในฐานะ “ภาวะ” ของการแปรความที่ไม่สามารถตัดขาดจากบริบท ความทรงจำ และจินตภาพทางพื้นที่ได้อย่างเด็ดขาด ในบริบทของ เลอ กอร์บุซีเย ภาวะเหล่านี้ทำงานผ่านความคลุมเครือระหว่างสิ่งที่ตั้งต้นจากแนวคิด กับสิ่งที่ปรากฏในเชิงกายภาพ ซึ่งมีใช้เพียงการแปลงแบบจำลอง แต่ คือ การเสนอในเชิงการตีความต่อทฤษฎีเดิมที่มีอยู่ จากจุดนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า แนวทางการศึกษาต่อในผลงานของสถาปนิกท่านอื่น อาจมีได้อยู่ที่การสืบหาความสอดคล้องของ รูปแบบ หรือแบบจำลอง เพียงเท่านั้น หากควรมุ่งพิจารณา “การตีความ” ที่เกิดขึ้นจากบริบทเฉพาะของแต่ละโครงการ โดย รูปแบบ แบบจำลอง และร่องรอย อาจดำรงอยู่ในฐานะกลไกที่เปลี่ยนแปลงได้ตามเจตนา ความทรงจำ หรือแม้กระทั่งจริยธรรมของผู้ออกแบบ ซึ่งทั้งหมดนี้สามารถเปิดพื้นที่ของการศึกษาร่วมสมัยได้อย่างกว้างขวางและหลากหลายยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

Adams, S. (2004). 'Quatremère de Quincy and the instrumentality of the museum'. *Working Papers in Art and Design*, 3.

https://www.academia.edu/3251399/_Quatrem%C3%A8re_de_Quincy_and_the_instrumentality_of_the_museum_

Baker, G. H. (1996). *Le Corbusier: An analysis of form* (3rd ed.). Taylor & Francis.

Benton, T. (1987). *The villas of Le Corbusier 1920-1930*. Yale University Press.

Benton, T. (2007). *The villas of Le Corbusier and Pierre Jeanneret 1920-1930*. Birkhäuser.

- Benton, T. (2009). *The rhetoric of modernism: Le Corbusier as a lecturer*. Birkhäuser.
<https://oro.open.ac.uk/26924/>
- Brooks, H. A. (1997). *Le Corbusier's formative years: Charles-Edouard Jeanneret at La Chaux-de-Fonds*. University of Chicago Press.
- Cohen, J. L. (2004). *Le Corbusier, 1887-1965: The lyricism of architecture in the machine age*. Taschen.
- Colquhoun, A. (1985). *Essays in architectural criticism: Modern architecture and historical change*. MIT Press.
- Curtis, W. J. R. (1996). *Modern architecture since 1900* (3rd ed.). Phaidon.
- Durand, J. N. L. (1805). *Précis des leçons d'architecture données à l'École polytechnique* (Vol. 2). l'auteur.
- Evans, R. (2000). *The projective cast Architecture and its three geometries*. MIT Press.
- Frampton, K. (2007). *Modern architecture: A critical history* (4th ed.). Thames & Hudson.
- Gans, D. (2006). *The Le Corbusier guide* (3rd ed.). Princeton Architectural Press.
- Giedion, S. (1941). *Space, time and architecture: The growth of a new tradition*. Harvard University Press.
- Gipser, O. (n.d.). *Revisiting postmodernity*. Olaf Gipser Architects.
<https://olafgipser.com/reflection/revisiting-postmodernity>
- Hvattum, M. (2004). *Gottfried Semper and the problem of historicism*. Cambridge University Press.
- Le Corbusier. (1923). *Vers une architecture*. G. Crès et Cie.
- Le Corbusier. (1926a). *Five points of new architecture*. L'Esprit Nouveau.
- Le Corbusier. (1926b). *Les 5 points d'une architecture nouvelle*. L'Esprit Nouveau.
- Le Corbusier. (1986). *Vers une Architecture* [Towards a new architecture]. Dover Publications.
https://architecturalstudies.bjarman.sites.carleton.edu/wp-content/uploads/2017/12/Towards_a_New_Architecture-222v4v6.pdf
- Mallgrave, H. F. (1996). *Gottfried Semper: Architect of the nineteenth century*. Yale University Press.
- Moneo, R. (1978). On typology. In K. Frampton, P. Eisenman (Eds.), *Oppositions*, (13), 23–45, MIT Press.
<https://www.scribd.com/document/355925735/MONEO-Rafael-On-Typology-Oppositions-13-1978>
- Pérez-Gómez, A. (1996). *Architecture and the crisis of modern science*. MIT Press.
- Pérez-Gómez, A. & Parcell, S. (1996). *Chora 2: Intervals in the Philosophy of Architecture*. McGill-Queen's University Press.
- Samuel, F. (2004). *Le Corbusier: Architect and feminist*. Wiley-Academy.
- Semper, G. (1989). *Die vier Elemente der Baukunst* [The four elements of architecture and other writings]. Cambridge University Press.
- Stoneham, B. (n.d.). Le Corbusier's Unité d'habitation in Marseille: Residence plan and section [Figure]. ResearchGate. https://www.researchgate.net/figure/Le-Corbusiers-Unite-dhabitation-in-Marseille-residence-plan-and-section_fig8_282854099
- Von Moos, S. (2009). *Le Corbusier: Elements of a synthesis*. 010 Publishers.